

DRAUGAS

ANTROJI DALIS • 1962 - MAIRONIO - METAL, RUGSĖJO 29 D. • SEPTEMBER 29, 1962 • PART TWO

MOKSLAS • MENAS LITERATŪRA

VAI IR ATLĖKĖ RAIBA GEGELĖ

Antano Tamošaičio dailės paroda Čiurlionio galerijoje

Saulėto ir spalvingo rudens pavakarė. Grįžti iš Antano Tamošaičio meno parodos namo. Kieme ir gatvė medžiai ir žolynai pina rusenanti saulės abstrakcijas. Tik ką matytos parodos išpūdziai lieja į bendrą spalvinį potvynį, plaujantį tavo sieloje rudenįjančios būties pakrantes. Sekmadienis. Jokių ypatingų darbų. Gera valandėlė atsisėsti, pasiimti meno istorijos pastarojo šimtmečio tomą, sklaidyti jo puslapius, spalvoms žėruojančias reprodukcijas ir akimis keliauti nuo saule degančio Arles iki vėsių, miglon įsisupusių Norvegijos fiordų.

Nuo pietų ligi šiaurės

Vakarų Europos naujųjų laikų menas. Kokia vienuota ir koks įvairumas! Kokia spalvų ir minties kaita. Nechaotiška, ne atsitiktinė, bet tampriai surišta su kraštu, su žeme, su jų augtinio žmogaus dvasia. Pietuose viskas skęsta prancūzų impresionizmo saulėtam mirguliu. Ir žmogus jame tirpsta ištirpsta nerūpestingo džiaugsmo ar entuziastiškos savijudybės ugnį. Labiau šiaurės, žemyn širdyje būties problemų ir aštrių klausimų sriautas pilasi tirštomis ekspresionizmo spalvomis. Juoda ir balta — gyvenimo ir mirties dialogas kraupiai aidi grafikos raižiniuose. Dar labiau šiaurės — vėstanti ir visa kam abejinga saulė jau nebedegina žmogaus širdies. Jis nesitaško spalvų ir kontrastų liepsnoms, bet giliai mąsto. Be teatrališkos pozos, be rėkiančio skundo ir be akimirksninio džiaugsmo. Viskas ateina ir viskas priimama kaip būties pilnatvės elementai su kone religinių liūdesio ir laimės jausmu. Vartai knygos puslapius ir klausaisi Vakarų pasaulio meno kalbos...

Kieno jis augintinis?

Ir vėl grįžti prie tik ką matytos Antano Tamošaičio darbų parodos. Ar jis neiškrinta iš apmąstyto kelio? Kieno jis augintinis? Kur jo šaknys ir kur jo tėviškė?

Ir kai vaizduotėje atkuri taip neseniai regėtas spalvas ir nuotaiką, linijas ir plėmus, paukščius, aitvarus ir žalčius, gėlių, medžių ir sodybų kontūrus, tu jau žinai, iš kur visa tai paimta, kur visa tai yra ne tik drobės, ne tik popieriaus statikoje, bet realioje žmogaus, tautos ir žemės slinktyje. Vakarų meno kontūruose tai būtų kažkur tarp žemyno vidurio ir šiaurės, kur problemų ir spalvų kraštutinumai išsilygina, kur nebėra akinančių spalvų riksmo, bet nėra ir vien blyškiųjų žiemos spalvų pilkumos, kur žmogus ne pasitiki atsitiktinumo efektu, kur jis pats yra tiek kuklus, kad pačią savo būties problemą sprendžia, neiškišdamas priekinio žmogaus, o labiau kalbasi su sesutėm žvaigždėm, saule motule, broliu paukščiu, su jūromis mariomis ir smilčių kalneliais. Visa šitai pavertę geografine sąvoka, gausime

KAZYS BRADŪNAS

Lietuvą. O kūrybinės minties ir išraiškos prasme ten užčiuopime lietuviškosios dvasios pamušalą.

Kai sena tampa modernu

Ar visa tai yra naujiena? Ir taip ir ne. Nėra naujiena, jeigu prisiminsime senųjų lietuviškųjų skrynių gėlynus, sodrius, prigesintas, lyg temstančio vakaro vitražines spalvas ar apgalvotai kruopštų prijuosčių derinio išieškojimą. Tačiau naujiena — viso šito perkėlimas individualion tapybon, dailininkui nepakęstantį ir sentimentalų ir bevardį liaudies meno kopijavimą. Galima būtų manyti, kad spalvinėje mūsų tapyboje dabar pradėjo reikštis tai, kas grafikoje Petravičiaus ir Augiaus buvo atidengta paskutiniame nepriklausomybės penkmetyje. Ir šitai regime ne vien tik A. Tamošaičio darbus. Eilėje pastarųjų mūsų dailininkų parodų tai vieno, tai kito paveiklo šaknys buvo nugarimę ir tuos pačius klodus. Tačiau A. Tamošaitis yra pats pirmasis, išdrįšęs visą savo parodą taip atkakliai, nebijodamas prarasti net įvairumo, sukirti minties ištakų prasme. Sukirti ne senuoju modeliu, o turint prieš akis ir viso pulsuojančio šių dienų meno naujausias išraiškos priemones, spalvines ir technines galimybes.

Tapyboje jau ne vien tik spalva

Gal, sakysim, kam, stebiniam ypač A. Tamošaičio aliejinės, tiesiog apčiuopiamos kiliminės medžiagos ryškumu įrėmintas spalvas, gali kilti klausimas: ar čia iš viso yra tapyba, o gal tik vitražinio ar kiliminio išpūdzio kartojimas? Abejojimas šių dienų meno raidoje būtų gerokai pavėluotas, kai jau ne vien tik spalva ir ne

vien tik realusis objektas užantspauduoja tapybą, kai jau ir trafaretinės technikos ribos arba visai išnyksta arba išsi-veržia nebūtinai spalviniu, o net ir bet kokios medžiagos realumu.

Pakuonių užuovėjos

Dabar vėl užmirštam plačiojo meno pasaulio vėjus ir audras, grįždami lietuviškųjų pakuonių užuovėjon. Tokių vietelių apščiandame ir aliejinuos, ir akvareliniuose, ir litografiniuose A. Tamošaičio darbus. Jos labai greit atrandamos, nes pažymėtos įprastiniu rūpintojėliu, kryžių siluetais, lietuviškųjų sodybų kontūrais. Visa tai lietuviškai širdžiai turėtų būti labai brangu, kone šventa. Tačiau, kai eilė metų visa tai mūsų mės, mūsų literatūroje ir muzikoje pateikiama vis su tuo pačiu kontekstu, jauti, kad ir dvasios imlumas tokiam efektui darosi nebe tas, kad pradėdi bodėtis, kaip ir kiekvienu daiktu, virstančių trafaretu ir sentimentu. Imi norėti, kad menininkas neišsiskirtų taip pažodžiui, kad jis pasitiktų ir žiūrovo pastangomis pačiam atsikasti tuos paveiklo klodus, kurie nėra taip akin duriantys, bet kurių lietuviškumas, gal būt, yra pirmapradinėje savo gelmėje.

Antanas Tamošaitis

Aitvaro išdaigos (akvarelė)

Čiulba ulba paukšteliai

Todėl ir A. Tamošaičio šios parodos darbai labiau hipnotizuoja ne tie kryželiniai ir smūtkeliniai, bet tie, iš kurių gėlmės prasimuša netrafaretinis lietuviškasis objektas, o spalva, kompozicija, pasakos ar dainos užuomina bei nuotaika. Sakykim, kai prisimeni A. Tamošaičio visokioje technikoje taip mėgiamą paukščio motyvą, kai praskraidini pro akis tokį įvairių jų margumą, tiesiog kone girdi anos senosios dainos paukštę, kuri,

Kolei tupėjo,
Visa žėrėjo,
Išlėkdama suskambėjo.

Tamsėnis šešėlis

Ir pagaliau, kai pritrūkti sa-

vo apmąstymui minties, kai vėl nori pakilti ir gelstančių medžių gatve pasukti Čiurlionio galerijos linkui dar kartą permesti akimis šią, daug džiaugsmo teikiančią parodą, perbėga tavo kelią ir tamsėnis šešėlis. Taip, Vakarų meno paletėn mes, pradedant Čiurlioniu ir baigiant šia kūrybingiausio amžiaus karta, jau įsiterpėm ir su lietuviškosios dvasios vaizdu. Ieškantis visada jį ras, keliaudamas nuo saulėtojo Arles link ūkanotos šiaurės. Tačiau, ar įstengs lietuviškuosius bruožus mene gilinti čionykštė jaunoji mūsų menininkų karta ir ar pavergtoje tėvynėje bus galimybė lietuviškajai dvasiai pilnai išsiskirti?

Chicago's Lyric Operos sezonas

Yrą ko išgirsti ir pasižiūrėti
ALEKSANDRAS KUČIČNAS

Muzikaliniam Chicago's gyvenime Lyric Operos pastatymai šalia simfoninių koncertų Orchestra Hall salėje yra reikšmingiausi sezono įvykiai. 90% visų bilietų į tuos spektaklius būna parduodama beveik iš anksto.

Publikos grūitis

Taigi visuomenės susidomėjimas

mas opera yra didelis ir jeigu ši operos kompanija turėtų valdžios ar miesto paramą (kaip Europoje), tai operos sezonas tęstųsi ne 2 mėnesius, bet visą rudenį ir žiemą. Deja, Lyric Operos išlaidos yra tokios didelės, jog operos mylėtojų teįmanoma pasiūlyti tik 7-8 savaitių operos sezoną. Tuo labiau, kad išlepinta didmiesčio publika reikalauja pačių geriausių pasaulio dainininkų, dirigentų, režisierių, tuo išskeldama operos pastatymų išlaidas bei sezono deficitą į milžiniškas sumas.

Operos vardai ir žvaigždės

Kadangi Lyric Operos spektakliuose publikoje vis dažniau tenka matyti lietuvių, manau, "Draugo" skaitytojams būtų įdomu sužinoti apie šiuos metus 7 savaitių operos sezoną, kuris prasidės spalio 12 d. su Borodino opera "Kunigaikštis Igoris".

Lyric Opera, laikydama save festivalinio pobūdžio kompanija ir turėdama labai mišrią publiką, visas operas stato ta kalba, kuria jos originale buvo parašytos. Tačiau, mums atrodo, kad "Igoris", statomas rusų kalboje (gana sunkus uždavinys ne rusams dainininkams) ne vien dėl šio principo, bet dėlto, kad turi dainininką, kuris laikomas antru Šaliapinu — bulgarų bosa Boris Christoff. Jis šioje operoje atliks net dvi partijas. "Kunigaikštis Igoris" Chicagoje statomas spalio 12, 15 ir 20 dienomis.

Po šio neeilinio pastatymo ki-

Melodinga egzotika

Ryškūs, didesnis operos pastatymas: "Samsonas ir Dalila", lapkričio mėn. 14 d. — "Samsonas ir Dalila" yra rečiau girdoma opera, gal būt, dėlto, kad ji nelabai teatrališka, turinti mažiau sceninio veiksmo, negu kitos populiarios operos. Dažnai ši opera vadinama daugiau oratorija negu opera, greičiausiai todėl, kad choras šioje operoje turi statišką, neveiklų pobūdį. Saint-Saens'o muzika tačiau yra labai graži, melodinga, egzotiška (taip, kaip egzotiką suprato 19 šimtme. prancūzų muzikas). "Samsonas ir Dalila" pastatymui Lyric Opera pasikvietė pačias geriausias jėgas, kurias šiuo metu buvo galima rasti šiai operai Vakarų pasaulyje. Dalilos partiją atliks Guletta Simonato, Samsono — kanadietis tenoras Jon Vickers. Ši ope-

(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Paraštė

LITERATŪRINIO PRIEGLOBŠČIO ANAPUS IEŠKOJIMAS

Šiandieniniame tremties išievyje gyvenime susiduriame su keistu ir gana įdomiu reiškiniu. Kaip žinome, visose srityse yra norinčių ir nepajėgiančių dirbti kūrybinį darbą. Tokių, gal net daugiausia, yra ir literatūroje. Vieni jų yra nepretenzingi ir nuosirdžiai priima, kas kritikos pasakoma apie jų raštus, kiti to negali pakeisti ir pradeda už savo kūrybą kovoti. Be abejo, niekas čia stebuklų lietuvių literatūroje nesukūrė. Tačiau yra tam tikras mastas ir nereikia kažkokių išminčių pasakyti, ko vienas ar kitas darbas yra vertas. Jei gu rašantysis savo darbą gina — tegu. Juk pagailau jei jis savo kūrybos nevertins, kas jį vertins. Bet mes susiduriame su faktais, kad savo kūriniams ginti žmonės ieško talkos anapus geležinės uždangos.

Nereikia per daug piktintis, kai jauno žmogaus silpną kūrinių tėvai nori išprausti į lietuviškos spaudos kultūrinį skyrių, teigdami, kad, jei lietuviui nespausdins, tai pradės rašyti jaunuolis nueis į anglišką spaudą. Gaila, bet toks ultimatumas nepasitarinau lietuvių kultūrai, nes tuo norima nuvertinti visa lietuviškos spaudos esmė. Jeigu tik nors truputį kūrinyms įmanomas, lietuviškoji spauda mielai jį spausdina ne tik be ultimatumų, bet su padėkos jausmu ir džiaugsmu. Tiesa, tokių forsavimo atvejų nedaug, jie nėra reikšmingi ir vienai ar kitiap išsprendžiami. Blogiausia yra su tais, kurie, kaip minėjime, ieško pagalbos pas lietuvių tautos okupantą.

Amerikoje gyvena lietuvis dr. A. Margeris. Kiek teko matyti jį susirinkimuose, jis, rodos, buvo gana gražiai lietuviškai nusiteikęs ir nekenėti jokių laisvės priešų bei okupantų. Tačiau gaila, jis pradėjo spausdinti knygas ir jo "Šliuptyniai" susilaukė kritikos. Autorius per daug nenusiiminė, kadangi kritika lietuvių literatūrinis aspektas, kiek joj vaizduojama kontroversinį asmenį. Vėliau autorius parašė dar porą knygų, kurios jau dėl jų neabejotinai menkos vertės buvo sutiktos nepalankiai. Ir čia rašytojas pasimetė. Jis, neapykantos pagautas, persiuntė knygą Lietuvos okupantams. Šie, medžiomai simpatikus lietuvių pasaulyje, išspausdino jo porą knygų ir šiuo galutinai autorių papirko. Dabar Margeris pasidarė komunizmo gerbėjas vien todėl, kad kompartija išspausdino jo knygas, nors ši savo spaudoj literatūrinu atžvilgiu taip pat gerai jų neįvertino, o pridavė joms, kaip jie sako, daugiau tik Amerikos pažintinės reikšmės. Gaila, tačiau nieko nepadarysi, jei žmogus savo rašiniams iškišti šaukiasi enkavedisto talkos.

Pamačiusi šį atvejį, neabejotinai turinti daugiau gabumų, S. Pipiraitė taip pat nutarė nepajėgiamai laimėti pas komunistus. Šie taipgi išspausdino porą jos knygų. Savo raš-

tais, daugiau ar mažiau, ji taipgi remia komunistinį pasaulį, sudarydama progos komunistam teigti, kad amerikiniame gyvenime yra rašytojų, pripažįstančių dabartinę padėtį Lietuvoje. Pipiraitė, siekdama, kad kūrėjų būtų greičiau išspausdinta, pasiuntė net okupanto tarnui A. Venclovai padėkos raštą už jo Lietuvos niekinančią knygą "Gimimo diena".

Šiais pavyzdžiais patrauktas, Amerikoje gyvenęs ir kritikos neįvertintas a. a. Liudas Zeikus nutarė taip pat pabandyti laimėti. Kaip "Vilnis" rugsėjo 15 d. laidoj skelbia, velionis bendradarbiavo komunistinėje spaudoje, prašydamas apie tai neskelbti, o pora savaitių prieš mirtį paslėpti kolonizuotos Lietuvos Rašytojų sągą Vilniuje rankraštį, tikėdamasis, kad tie bent propagandos dėlei jį išspausdins.

Buvo keletas ir smulkesnių atvejų, tačiau dabar paskutinis yra Albino Morkaus, kuris taip pat, nerasdamas Vakarose įvertinimo, pradėjo savo kūrinius siųsti į okupantų spaudą, tikėdamasis ten populiarumo ir įvertinimo.

Gerai, kad žmonės vertina kūrinius ir gina literatūrą. Tačiau gaila, kad vardan literatūros išduoda tėvynę, paremdami okupantą. Šis, be abejo, norėtų tokių ir daugiau, nes jiems nesvarbu literatūra, jiems svarbu propaganda.

Pasitaikė ir linksmesnių atvejų. Prieš kiek laiko "Pergalė" iš laisvosios spaudos persispausdino Antano Gustaičio humoristinių eilėraščių puošlą, žinoma, su paaiškinimais. Amerikoje gyvenęs autorius ne tik nepadėjo, bet dar Lietuvos Dienose išspausdino eilėraščių apie komunistinio rašytojo laisvę ir biografiją, kurioje šis visada aiškinasi jau vystyklusose kovojęs prieš buožę, o dabar kovojąs už liaudies reikalus.

Todėl į klausimą, kas nuvaro iš laivojo pasaulio rašytojus ir komunistinį pasaulį, kuriame nėra jokios laisvės rašyti, galėtume atsakyti — nepajėgumas rašyti ir nepajėgumas suprasti tikrosios komunizmo reikšmės. Šie autoriai, nors ir nemokėdami, šoka pagal kompartijos socialinio realizmo botago plaukėjimus vien už tai, kad kaip gimnazistai pamato savo darbelį išspausdintą. Gera kūryba dar ir laisvam pasaulyje sugeba išvysti šviesą, nors ir gana sunkiom sąlygom, nes lietuvių vis mažiau benori skaityti, jie vis kaskart labiau atsilieka nuo amerikiečių. Tačiau, jei ir niekada kūrinyms negalėtų išvysti pasaulio, vis dėlto negalima nauodtis komunizmo patarnavimais, kuris kiekvieną tokį darbą išnaudoja okupaciniam varžtam suveržti. Lietuvių susiripinimas, kad rašytojai išduoda laisvajį pasaulį, yra bereikšmis. Teisėdave tik neįvertinti nepajėgėji, kartu parodydami, kad be literatūrinio nepajėgumo jie yra silpni ir kaip lietuvių, ir kaip ir žmonės.

L. Galinis

Antanas Tamošaitis

Pabaigtuvės (tapyba)

Ados Korsakaitis piešinys

A. Tyruolio "Ten, kur Nemunas banguoja"

Išvijos lituanistinės mokyklos mokytojo darbas yra nepalyginti sunkesnis, negu toks pat darbas normaliomis sąlygomis. Jei normaliai, savo krašte nedirbdamas, mokytojas turi išmokyti mokinius tik programose nustatytų dalykų ir išmokyti juos branginti bei pamilti vertybes savo gimtojo krašto, kuriame jie gyvena ir gerai pažįsta, tai išvijos mokytojas turi vaikams mokyti tų dalykų, kuriuos jiems, išaugusiems kito krašto ir kitokio gyvenimo miesto aplinkoje, yra daug sunkiau suprasti ir įvertinti. Jis turi sudominti vertingumu to krašto, kurio jie nepažįsta ir kurio niekada nematė, ir išmokyti jį pamilti, jo net ir neįsivaizduojant. Jis turi tai padaryti ir tuo atveju, kada jo mokiniai gyvena krašto mokykla ir visa jų gyvenamoji aplinka visą jų susidomėjimą bei smalsumą yra nuo ankstyvosios vaikystės dienų užangažavusios jų gyvenamojo krašto vertybėmis. Be to, jis susiduria su dažnai nepakankamu jų kalbos mokėjimu, menku jų žodynu, su vaiko įpratimu mokytis tokiais metodais, kur mokykla panaudoja įvairias mokymosi darbu palengvinančias vaizdingumo priemones, ir neretai su vaikų nuotaika nežūrėti į mokymosi darbą per daug rimtai.

Tiems sunkumams nugalėti ne tik reikalinga mokytojui daugiau pasitempti, bet ir atitinkami priemonės bei vadovėlių. Ir kadangi dauguma mokytojų nedaug kitokių priemonių savo aplinkoje turėdami, tai beveik vienintelė lituanistinio mokymo priemonė yra tik vadovėlis. Tačiau ir daugumos vartojamų vadovėlių tinkamumu pasigirti negalima. Dauguma jų neatitinka tuos metodus, pagal kuriuos mokiniai mokomi J. A. V. mokyklose. Ir tai mokiniai aktyviai nuvertina lituanistinių mokyklų darbą. Lituanistinio švietimo prestižui išlaikyti reikalinga ne tik gerų mokytojų, bet ir gerų, įdomiųjų ir vaizdingai parašytų vadovėlių.

Tokių gerai paruoštų vadovėlių VI-jam lituanistinės mokyklos skyriui reikia laikyti Tyruolio paruoštą "Ten, kur Nemunas banguoja", skirtą lietuvių kalbos skaitymui, gramatikai, tėvynės pažinimui ir dainavimui mokytis.

Kalbamas vadovėlis paruoštas tikrai įdomiai ir vaizdingai. Prilaukiant tėvynės pažinimo programos, tame skyriuje mokiniai supažindinami su Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos miestais ir jų plačiomis apylinkėmis. Kiekvienai temai mokiniai paruošiami atitinkamais ir vaikams suprantamais eilėraščiais ir gerai parinktomis, meniškais fotografijomis bei iliustracijomis. Po šiek tiek trumpas, bet būdingas vietovės, toliau ir jos istorijos aprašymas, papildomas įžymių pastatų nuotraukomis, Lietuvos gyvenimo vaizdais, žinomųjų rašytojų raštų ištraukomis, eilėraščiais ir pasakomis. Tuo Tyruolio vadovėlis yra priartėjęs prie modernių šio krašto mokyklose vartojamų metodų.

Mokomosios medžiagos atžvilgiu Tyruolio vadovėlio griaucius sudaro 20 paties autoriaus paruoštų įvairių vietovių aprašymų ir beveik trigubai tiek įvairių rašytojų vaizdinių, eilėraščių ir pasakų. Tekstą seka gramatikos pavyzdžiai. Tarp straipsnių įterpta po porą ar trejetą atitinkamos nuotraukos mįslių ir patarlių, kurių čia yra po beveik pusimį. Tėvynės pa-

žinimo žinios papildomos atitinkamomis dainelėmis su gaidomis, kurių čia yra visos tuzinas. Gramatika šiame skyriuje išinama nuo būdvardžio iki veiksmažodžio. Vadovėlis įdomus ir patrauklus ne tik savo mokomosios medžiagos parinkimu ir jos sugrupavimu, bet dar labiau savo iliustracijomis, kurių skaičius beveik prilygsta knygos puslapių skaičiui. Aprašomiems dalykams paryškinti vadovėlyje dėta per 80 įdomiausių Lietuvos vietų, žymių pastatų, istorinių paminklų, miestų vaizdų ir šiaip Lietuvos gyvenimą vaizduojančių fotografinių nuotraukų ir per 50 dailininko V. Vijeikio iliustracijų, kurių veidas yra spalvotas.

Taip paruoštas T. Tyruolio "Ten, kur Nemunas banguoja" mokytojui yra brangi priemonė mokiniams supažindinti su Lietuvos kraštu bei jo grožiu. Jį tenka laikyti vienu iš labiausiai vykusių lituanistinės mokyklos vadovėlių. O kur vaikai neturi progos lankyti lituanistines mokyklas, tą vadovėlį turėtų įsigyti kiekviena šeima, kaip nepakeičiamą priemonę lietuviukams susipažinti su savo tėvų kraštu. Gal būt, labai retas tėvas ar motina turės tiek priemonių vaikams susipažinti su Lietuva, kiek pateikia šis trumpas vadovėlis.

A. Tyruolis, "Ten, kur Nemunas banguoja". Skaitymai, gramatika, tėvynės pažinimas, dainos. Lituanistinės mokyklos šeštajam skyriui. Iliustravo Vladas Vijeikis. ALB Kultūros Fondas. 1962 Maironio metai. Kaina 3.50 dol.

P. Maldeikis

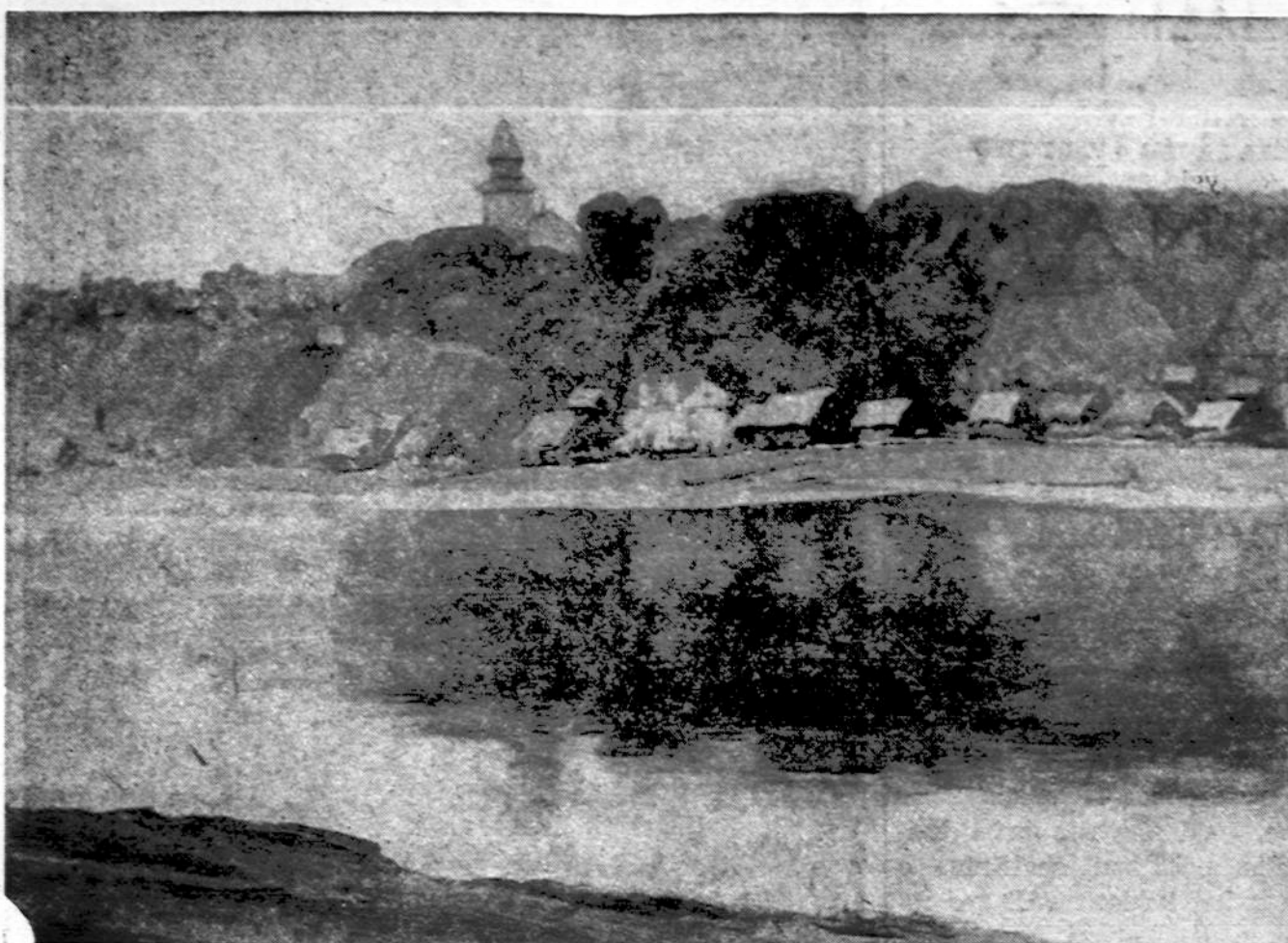
CHICAGOS LYRIC OPEROS SEZONAS

Musorgskio "Boriss Godunovas" Chicagos Lyric Operos scenoje

(Atkelta iš 1 psl.) ra be lapkričio 14 dar bus atliekama to pat mėnesio 16 ir 19 dienomis. "Rigoletto" opera bus atliekama net keturis kartus: lapkričio 17, 21, 23 ir 26 dienomis. Jos pagrindinę rolę dainuos vienas gražiausio balso baritonų — Ettore Bastianini.

Žvilgsnis praeitimi Kalbant apie "Orfėjū ir Eridikę" (kitas ir paskutinis užsimojimas Lyric Operos sezono), reiktų gal kiek pažvelgti į operos istoriją. Opera, kuri beveik prieš keturis šimtų metų prasidėjo kaip graikų klasikinės dramos imitacija, kuri turėjo būti "drama per musica" (muzikinė drama), vėliau nukrypė nuo pirmojo kelio, sakytum degenaravosi, leisdamai įsiviešpatuoti grynai vokalinės

Adomas Varnas

Nemunas prie Veliuonos (aliejus)

IŠLAIKYTI SAVO KULTŪRINES VERTYBES!

Ukrainiečių pastangos Kanadoje

J. MEDZIUKAS

Ukrainos stepių laisvės dvasia net ir po sunkiai apskaičiuojamų tautai nuostolių ir milijonų aukų nenuslopinta. Kanadoj gyvena ukrainiečių, kurių statistiniais duomenimis esama apie 400 tūkstančių, yra susirūpinę ne tik savo senosios tėvynės laisvės atgavimu, bet ypatingai tautinės kultūros bei papročių svetimam krašte išlaikymu.

Organizuota studentija

Savo tautinei misijai atlikti jie semiasi stiprybės bei įkvėpimo iš didžiojo savo tautos herojaus poeto Taraso Ševčenko. Tautos kultūrinės vertybės bei tradicijos išsaugoti ypač

yra jautrus ukrainiečių kilmės studentai. Tuo tikslu jie yra susibūrę į draugijas, veikiančias prie universitetų ir glaudžiai bendradarbiaujančias su Kanados studentų ukrainiečių sąjunga. Viena iš tos rūsies organizacijų vardu Alpha Omega jau 30 metų veikianti prie Saskatchewan universiteto. Tos draugijos leidinys Digest ir davė progos susipažinti su jų atliktais darbais bei užsimojimais.

Dėmesys tautinėms vertybėms

Priežastys, paskatinusios tautiškai veikti — pavojus tautėti (kas ir kiekvienai tautinei grupei svetimam krašte) per greitai paviršutiniškai pasisavinant visiškai skirtingą gyvenamo krašto kultūrą. To pasekoje būtų neišvengiamas pavojus netekti psichologinio ir kultūrinio balanso ir taipgi išvystyti savim nepasitikėjimo kompleksą. Apsigyvenus svetimam krašte, tenka įsilieti į to krašto kultūrą natūraliai, pamazū, pasiliekančios savo tautinės kultūros savybes bei tradicijas, kaip pagėdaujamą savybę ir įnašą ir naujo krašto kultūrai.

Toks nusistatymas ir buvo kelrodė šios rūsies sambūriams. Studentai buvo raginami siekti tolimesnio mokslo, susipažįstant su tautinėmis kultūros vertybėmis ir jų pritaikymu bei panaudojimu Kanados gyvenime. Be to, išorinė veikla reiškėsi demonstravimu tautinių šokių, organizavimu chorų, ruošiant diskusijas, pakviečiant reikalingus specialistus, kurie gvildentų temas, turinčias ryšio su tautine ukrainiečių kultūra bei istorine tautos gyvenimo evoliucija.

Mįnėtam leidinėly supažindinama su Ukrainos istorine praeitimi, politine raida, istorine apžvalga, literatūra, liaudies muzika, didžiuoju poetu Tarasu Ševčenko ir pagaliau ukrainistikos studijomis Kanados universitetuose.

Ukrainistika Kanadoje

Mus tebėra ukrainiečių pastangos ir atsiękti laimėjimai, įvedant ukrainistikos studijas gražaus dainavimo "Orfėjus" dar žavi gausiomis baletinėmis pantomimomis bei šokiais. "Orfėjus" statomas lapkričio 24, 28 ir 30 dienomis. Lapkričio 30 dieną Chicagos Lyric Opera ir baigs 1962 metų sezoną. hSDDbbo Pa bDp.

karinėse klasėse, neužskaitant jokių kreditų. Bet jau 1945 m. imta pripažinti kreditai ir ukrainiečių kalbai bei literatūrai pasirinkusiai. 1953 m. po pasitarimų su švietimo vadovybe ukrainiečių kalba įvesta 13 Saskatchewan provincijos mokyklų distrikty — visose aukštesnėse mokyklose, kur yra tam kvalifikuoti mokytojai. 1950 m. ukrainiečių kalba Saskatchewan universitete gavo tas pat teises, kaip prancūzų ar vokiečių kalbos. 1961 m. ponia Z. Sytnich savo vyro atminimui įsteigė stipendijų fondą, studentams, besigilintiems ukrainiečių kalbos bei literatūros studi-

jose Saskatchewan universitete. Kitas svarbus ukrainiečių studijų centras yra Manitobos universitete. Be to, yra daroma žygių, kad ukrainiečių kalba dėstoma šios provincijos aukštesnėse mokyklose jau šį rudėnį. Toronto universitete dėstomas elementarinis ukrainiečių kursas. Ottavos universitete ukrainiečių kalbos bei literatūros studi-

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas, Protėzistas, Aparatų-Protėzai, Med. bandai, Spec. pagalba kojoms (Arch Support) ir t.t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadienis 9-1.
ORTHOPEDIJOS TEHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PROspect 6-5084

Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų - rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
JOKSA
2656 West 63 Street
Val.: pirmad. ir ketv. nuo 3 iki 4:30; antr. ir penkt. nuo 4 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4 val.
Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Treč. ir šešt. uždaryta.
Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278

Telefonas: GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pag. sustarima. Išskyrus treč. dienomis, uždaryta.
DR. VL. KAUPAS
VIDAUS LIGOS
756 West 35th Street
(Kamp. 35-ta ir Halsted)
Valandos vak. 6-9. Šeštad. 10-2 p. p.
Ofiso tel. BI 7-0400
Dienos metu tel. CA 5-5010

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad. tik 10-12.
Tel. RELiance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 1-4 p. p. 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 1-4 val., treč. uždaryta.
Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus treč. dienomis, Šeštadienis 12 iki 4 popiet.
Ofiso tel. LAFayette 3-3210, tel. neatsiliepa, Šaukti KEDzie 3-2868

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 So. Archer Avenue
Val.: kasdien popiet nuo 12-3 val. vak., pirm., antr., ketv. ir penkt. Treč. dienomis tik susitarimais.
DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKU
SPECIALISTE LIGŲ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 8 val. vakare. Treč. dien. 11 val. ryto — 1 val. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKIŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlOCK 6-3545
(OFISO IR REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ
DR. A. MACIONAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Tel. — PROspect 8-7773
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p. antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 8-9601
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampa)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 p. Treč. dienomis uždaryta
DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 8-6766
Namų: BEverly 8-3946
Pirm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt. 1-4 v. p. d. treč. dien. — uždaryta
Tel. ofiso RE 7-8818

DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
OFISAS 2659 W. 59th Street
Valandos: 2-4 p. p. 6-8 p. p. Šeštadienis 10-12 valandos. Treč. dienomis uždaryta.

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 So. Kedzie Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)
Val. kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir šeštad. tik susitarimais
DR. ZIGMAS RUDAITIS
Spec. ORTHOPEDES LIGOS
2745 West 69th Street
Priėm. Sv. Kryžiaus ligoninė.
Val.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. vak. Šeštad. nuo 2-4. Treč. dienomis ir kitu laiku susitarimais telefonu.
Tel. REpublic 7-2290
DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tiksria akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7541
Val.: 10 ryto iki 8 vak., treč. ir uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.
Rez. tel. PR 9-0543, Rez. PR 9-6780
Dr. W. Ross Dr. L. Seiburtis
Inkstų, pušės ir šlapimo takų chirurgija
Ofisai: 7958 S. Western Ave., tel. GR 6-0091; 392 E. 159th St., Harvey, Ill., tel. EDison 3-4382; 6 N. Michigan Av., Suite 808, tel. CE 6-7764. Valandos pagal susitarimą
DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
6449 So. Pulaski Rd., Tel. LU 2-5778 arba 15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill. Tel. FU 5-2020. Valandos pagal susitarimą. Jeigu neatsiliepa, skambinti TE 9-1071...

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 So. Kedzie Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)
Val. kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir šeštad. tik susitarimais

DR. ZIGMAS RUDAITIS
Spec. ORTHOPEDES LIGOS
2745 West 69th Street
Priėm. Sv. Kryžiaus ligoninė.
Val.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. vak. Šeštad. nuo 2-4. Treč. dienomis ir kitu laiku susitarimais telefonu.
Tel. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tiksria akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7541
Val.: 10 ryto iki 8 vak., treč. ir uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.
Rez. tel. PR 9-0543, Rez. PR 9-6780
Dr. W. Ross Dr. L. Seiburtis
Inkstų, pušės ir šlapimo takų chirurgija
Ofisai: 7958 S. Western Ave., tel. GR 6-0091; 392 E. 159th St., Harvey, Ill., tel. EDison 3-4382; 6 N. Michigan Av., Suite 808, tel. CE 6-7764. Valandos pagal susitarimą

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
6449 So. Pulaski Rd., Tel. LU 2-5778 arba 15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill. Tel. FU 5-2020. Valandos pagal susitarimą. Jeigu neatsiliepa, skambinti TE 9-1071...

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m. Penkt. tik 1-3 p. d. Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. telef. WAilbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. Ashland Avenue
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvienu diena 2-4 ir 6-8 val. vak. Treč. dienomis ir šeštadienis uždaryta, pirmą pag. susitarimais. Šeštadienis nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223 ar PR 8-6577
Ofiso val.: pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2-4 v. popiet. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6195
DR. V. P. TUMAS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirma ligoninė pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti tel.: HE 4-2123 nuo 2 iki 4 val. popet., kasdien, Išskyrus treč. ir šeštad.

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKIŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 Šeštadienis 1 iki 4 val. Treč. dienomis uždaryta.
Tel. PROspect 8-9400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8. Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir šešt. tik skubiais atvejais ir susitarimais
Tel. ofiso PR 8-6446, rez. HE 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Road
Val. nuo 3 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 South Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 8-9659
Rez. 6600 So. Artesian Avenue
Val. 11 v. ryto iki 3 v. p. p., 6-7 v. v.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Staigiai susirgus arba susižeidus (Emergijai), šaukite telefonu — 484-6967 nuo 2 valandos po pietų ligi 5 valandos ryto kasdien.

DAINAVOJE MUMS KALBĖJO ATEITIS

Studentų ateitininkų stovyklą peržvelgiant ir vertinant

ARCNAS LIULEVICIUS

Kur eina mūsų jaunimas? Klausiamas vienas kito su nerimu. Šis rašinys yra bandymas pažiūrėti, kur eina studentai ateitininkai. Duomenys: prieš tris savaites pasibaigusi studentų ateitininkų vasaros stovykla, kurioj rašinio autorius savaitę buvo. Analizė ir vertinimas: vieno vakaro diskusijos, kuriose dalyvavo Aukse Liulevičiūtė, Rimantas Repšys, Rimas Rudys, Kęstutis Skrupskelis, Rimvydas Šliažas. Rašinys, aišku, negali apimti viso diskusijų nuomonių spektro.

Trumpai apie stovyklą

Pora žodžių apie pačią stovyklą. Jau daugiau dešimt metų JAV kas vasarą studentai ateitininkai ruošia stovyklas. Šios vasaros stovykla buvo Dainavoje stovyklavietėje, prie Manchester, Mich., rugpjūčio 25 — rugsėjo 9. Ankstyvesnės yra buvusios Watervliet, Mich., Bath, O., Annapolis, Md., Kennebunkport, Me., Lake Ariel, Pa., ir keletą kartų Dainavoje. Pastovių stovyklautojų buvo apie šimtą, gi Darbo Dienos savaitgalyje skaičius pakilo iki pusantro šimto.

Stovyklos dienos programa: mišios, pusrūčiai, paskaita, diskusiniai būreliai, pietūs; popietis skiriamas sportui, po pavarų — diskusiniai būreliai. Vakarinėse programose: lauzai, meno ir literatūros vakarai, tévynės vakaras, vakaruška daržinė, šokiai. Paminėtinos iškylos į Windsor — Kanados Lietuvių Dieną — ir į Detroit — sąjungos ruošta dramos vakarą.

Iš kelių sakinių bendro stovyklos vaizdo neįmanoma susidaryti. Susidomėjęs skaitytojas ras platų stovyklos aprašymą lapkričio mėnesio "Ateityje".

Intelektu branda

Šios vasaros stovykla pasižymėjo ypač turininga studijine programa. Paskaitų ciklas sukosi apie kataliko inteligento problemas šių dienų pasaulyje. Atskiros paskaitos nagrinėjo, ką reiškia būti krikščioniu, žvelgė į Teilhard du Chardin filosofiją, tyrinėjo tikslųjų mokslų įtaką visuomenei, svarstė An-

selmo Dievo buvimo įrodymą. Neužmiršta taipgi organizacijai svarbių paskaitų apie Pax Romana, lietuvių studentų organizacijas, ateitininko išpareigojimą pasauliui. Po paskaitų virė dalykinės diskusijos. Vengiant žurnalizmo, nebuvo ginčų dėl žodžių. Diskusijose dėl teorijų ir idėjų — buvo galima įžiūrėti JAV mokyklų auklėjimo sistemos išdavą: gimnazijose nuolat pabrėžiamas konkretumas, pritaikymas, mokiniai nepratinami prie abstrakčių idėjų. Diskusijų dalyviai, atrodo, labiau norėjo išsiaiškinti paskaitininko minčių išlavą, negu kad permąstyti, ar paskaitoje iškeltos mintys derinasi su jų pačių turimais įsitikinimais. Į paskaitas buvo todėl žiūrėta kaip į progą išmokyti, ne kaip į progą nors pergalvoti. Apsigalvojimui daugiau progos davė diskusiniai būreliai.

Temų nagrinėjimas diskusiniuose būreliuose studentų ateitininkų stovyklose pirmą kartą panaudotas prieš kokius septynerius metus, nuo to laiko kasmet sėkmingai praktikuojamas. Pats metodas paimtas iš žosisių, bet savaip pritaikytas mūsų atveju. Ankstyvesniais metais stovyklautojai būdavo suskirstomi į būrelius, kuriems pateikiama bendra tema; būrelių diskusijų išvados iškeliamos bendrame posėdyje. Šmet mėgintais drąsus naujas bandymas: tuo pačiu metu vykdavo keletą būrelių pašnekesiai skirtingomis temomis. Stovyklautojai pasirinkdavo temą, kuri juos labiausiai domindavo. Temų pavyzdžiai: "Ką reiškia būti lietuviu?", "Ar galima pateisinti mirties bausmę?", "Kokie turėtų būti JAV santykiai su Lotynų Amerikos diktatūromis?", "Ciurplonio tapyba", "Maironio ir Putino kūryba", "JCC ir ateitininkai", "JAV Aukščiausiasis Teismas ir malda mokyklose". Diskusijos būreliuose būdavo itin gyvos — tęsimos net prie pietų stalo ir paplūdimy. Įdomu, kad būrelio diskusijose nuomonę pareikšti drįsdavo ir patys jauniausieji, nedrąsiaušieji.

Iš viso, lyginant su ankstyvesnėmis stovyklomis, jaučiama greitesnis intelekto subrendimas, drąsa išreikšti ir apginti savo nuomonę. Yra matomas didesnis savimi pasitikėjimas — nelaukiama, kad vyresniojo kurso studentas tartų žodį — ir jauniklis savo nuomonę yra pasirošęs motyvuoti apginti.

Aplamai, vidutinis stovyklautojas yra žvalus jaunuolis, greitai orientuojąs pasaulinėje padėty, apsiskaitęs daugiau tarptautinėje literatūroje, negu lietuviškoj. Nerodo didelio intelektualinio alkio — nors tai gali būti ir stiliaus reikalas: entuziazmas skaitomas vaiko žyme, gi studentas Amerikoje yra linkęs vaidinti atsakingą, subrendusį pilietį.

Organizacinė bendruomenė Vasaros stovykla Studentų Ateitininkų Sąjungai (SAS) tu-

ri didelę organizacinę svarbą, nes jos metu įvyksta Sąjungos suvažiavimas, kuriame nustatoma ateinančių metų veikla. Jei iš šių metų suvažiavimo būtų galima pranašauti apie prasidejančių mokslo metų veiklą, tai veikla turėtų būti labai gyva, nes suvažiavimas buvo gana darbingas. Įdomu, kad tradiciniai klausimai, kurie kituose suvažiavimuose užimdavo daug laiko, šiame buvo greitai ir sklandžiai sutvarkyti: nutartą neregizuoti turimos kandidatų programos, įneštas papildymas į SAS Įstatus atliktas sklandžiai ir tvarkingai. Priimta visa eilė nutarimų ateitininkų spaudos reikalui, kurie daug prisidės prie "Ateities" žurnalo augimo. Parinkta metinė studijinė tema, kuri tęsia R. Šliažo skaitytą paskaitą: "Kataliko inteligento problemos šių dienų pasaulyje".

Suvažiavimas pasižymėjo dalyvių drausme ir greita orientacija. Įdomu, kad jei dar prieš kelis metus parlamentarinė

procedūra buvo skaitoma juokingu formalizmu, tai dabar ji jau savaime priimama ir naudojama kaip aštrus įrankis greitam svarstomų dalykų sprendimui. Balsus turintieji atstovai sudaro tik mažumą stovyklautojų — įdomu tačiau, kad visuose suvažiavimuose posėdžiuose dalyvaujavo beveik visi stovyklautojai. Šis susidomėjimas sąjungos reikalais rodo, kad laikomas ir nuolat stiprinamas organizacinis tęstinumas.

Daugumai naujųjų studentų ši stovykla nėra pirmoji ateitininkiška stovykla — matai moksleivių stovyklų veteranus. Organizacinis paruošimas gerėja: iš moksleivių ateina nauji nariai su stovyklų, ideologinių kursų, visuomeninės veiklos stažu. Matant labai didelį jaunųjų stovyklautojų skaičių, buvo susirūpinta taip pat ir ryšio palaikymu su vyresniaisiais, studijas baigusiais. Šioj stovykloj buvo pirmą kartą suorganizuota alumnų diena — lyg sugrįžimas į sąjungą studijas baigusiams. Stovyklos rengėjai taip tvarkė reikalus, kad ir keli vyresnieji su studentais kartu stovyklautojų. Ypač sveikintinas buvo dr. J. Griniaus dalyvavimas.

Zvilgnis į stovyklą

KAS LAIMĖS 10,000 DOLERIŲ?

Van Cliburn vardo varžybos

Kas penkeri metai Fort Worth (Texas) rengiamos tarp tautinės virtuozų pianistų varžybos. Šiais metais tos varžybos pavadintos teksasiečio, laimėjusio pasaulinį pianisto garbę, Van Cliburn vardu. Kontesto pirmininke yra Grace Ward Lankford. Pianistų priėmimo pirmininkė Elton Hyder ir dvylikos teisėjų pirmninkas Serge Saxe. Premijos (\$10,000.00) mėcenatai Dr. Irl Alison su žmona.

Varžybos pradėtos š m. rugsėjo 24 d. ir tęsis dvi savaites.

Jose priimta dalyvauti iš viso pasaulio 49 jauni virtuozai pianistai (iki 29 m. amžiaus). Fort Worth dienraščiai pilni atvykstančių pianistų smulkmenišku egzotišku aprašymų, jų nuotraukų ir kitų įdomybių, net kaip varžybininkai apsirengę iš kelio nės, kaip šeiminiųkų vaišinami ir p. Vienoj grupinė nuotraukoje, pavadintoj "Didžiausia vien kartinė pianistų grupė, atskridusi tuo pačiu lėktuvu ir nusileidusi Charter Field aerodrome", yra ir čekagiškis Manigirdas Motekaitis, kuris pakilęs tik vienas, kaip pianistas, iš Chicago, pakeliui sutikęs dar dvi pianistes iš Kanados ir du pianistus iš Milvaukės. Viena iš jų kanadiečių pianistė minima, kaip "Wunderkindas". Tai Elaine Kellior, armėnė, Detroito koncertavus jau dviejų metų amžiaus, o vėliau, baigusi muzi-

kos studijas Toronte, laimėjusi šimtus premijų, 1959 metais Bayreute pianistų festivalyje pirmą premiją, o šį pavasarį dalyvavusi tarptautiniame pianistų festivalyje Rusijoje. Pabrėžiančiai spaudos minimas belgas pianistas André De Groote, jau apkeliavęs pusę žemės rutulio su nepamirštamais koncertais ir eile pirmų premijų. Didelis dėmesys skiriamas dviem Korėjos pianistams Sung Mi Cho (moteris) ir Jung Kyu Kim (vyras).

Bemaž kiekvienas dalyvaujantis varžybose yra išskirtino talento pianistas - menininkas. Su lengvu šypsniu spauda išskiria sovietinių pianistų grupę — dvi moteris: Nina Lechuk ir Ilze Graubin (pavergtos Latvijos latvaitė) ir du vyrus: Mikhail Voskresenski ir Nikolai Petrov, kuriuos į kontestą atlydėjo pats Sovietų Sąjungos kultūros ministeris Sergej Fedorovtsev, Tasso reporterė Lora Shirshova, foto reporteris Gene Gordon ir Maskvos konservatorijos pianino profesorius virtuozas Lev Cborin, kuris taipgi yra ir vienu iš dvylikos šio festivalio teisėjų.

Rusai ypač susižavėję Fort Wortho "turnpike" ir aerodromu. Aprašinėdamas rusų pianistų nuotakas, dienraštis padėjo po bendra pianistų su pa-

(Nukelta į 4 psl.)

Henrikas Šalkauskas Ieškojimas (lino raizynis)

IS NEGRŲ POEZIJOS

Francis Ernest Kobina Parkes

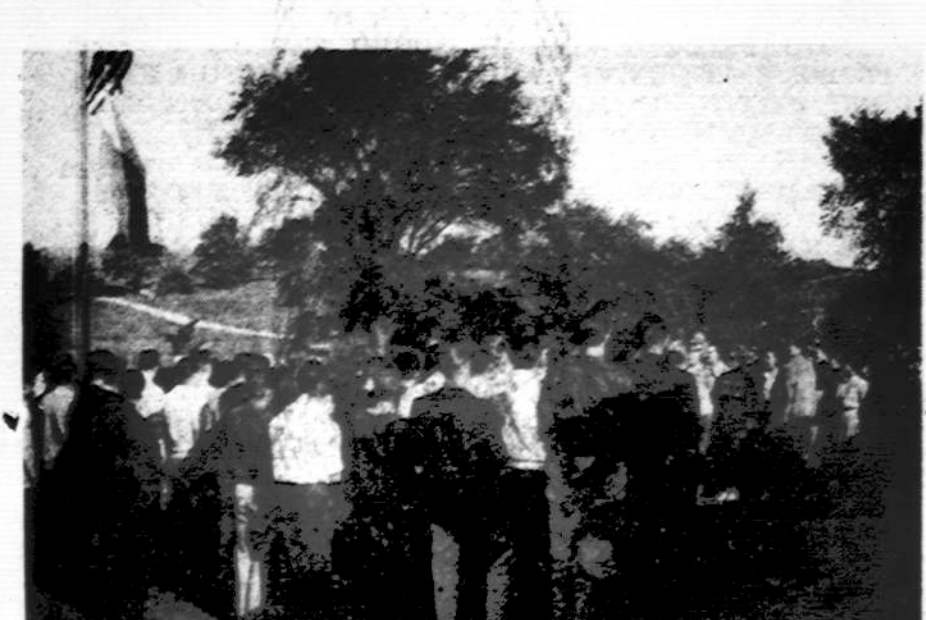
AFRIKOS ROJUS

Duok man juodas sielas
Leisk joms būti juodoms,
Arba leisk joms būti rudos šokolado spalvos,
Arba padaryk, kad jos būtų panašios į dulkių spalvą,
Idant jos būtų dulkinos
Ir rudesnės už smėlį.
Bet jei gali,
Prašau,
Duck, kad jos būtų tik juodos,
Juodos ir juodos.

Duok man keletą būgnų;
Tris
Arba keturis,
Ir padaryk juos pajuodusius
Iš medžio
Ir iš avies išdžiovinoto kailio;
Bet jei gali,
Leisk jiems skambėti,
Skambėti.
Garsiai
Ir dar garsiau;
Po to tykiai
Ir dar tykiau leisk būgnams skambėti.
Leisk arbūzui,
Pasipuošusiam perlais,
Leisk jam skambėti laukiniu balsu
Ir be takto.
Leisk jam skambėti ramiai,
Melodingai.
Leisk arbūzui skambėti pagal būgnų taktą.
Ieisk žiūrovus,
Kad jie galėtų matyti
Ir sukruvintą paukštį,
Ir jamžą,
Ir palmes,
Ir būrį šokančių dvasių.

Odomankome,
Ieisk žiūrovus,
Kad jie galėtų išgirsti
Mūsų liudies dainas,
Medžio į skardą tarškėjimą,
Perlc melodiją
Ir skambantį būgną.
Tverampone,
Prašau,
Prašau,
Ieisk žiūrovus,
Kad jie galėtų kaitintis
Vakaro saulės malonėj,
Mūsų Afrikos rojuje!

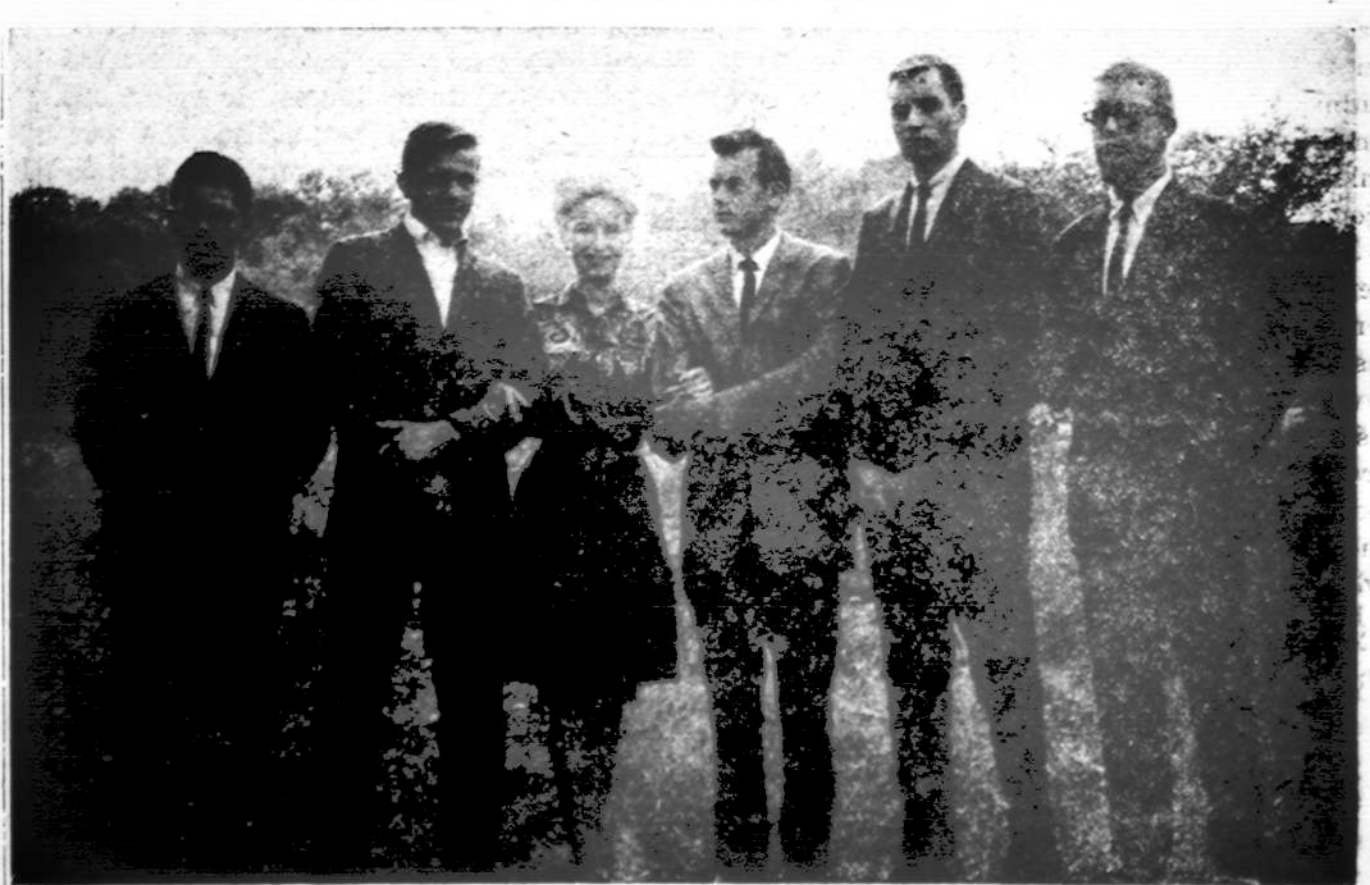
Iš anglų kalbos
vertė Vladas Šlaitas

Stovyklautojai studentai ateitininkai pakelia vėliavas

Suvažiavimo prezidentas

Naujoji Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba. Iš kairės: Augustinas Idzelis, Egidijus Užgiris, Liucija Baškauskaitė, Algis Saulys, Rimvydas Liutkus ir Gediminas Naujokaitis.

Nuotraukos R. Gedelkos

Herkulas tarp dievų Olimpe. Tapyba graikų vazoje apie 510 metus prieš Kristų (Valstybinis muziejus Miunchene).

HOMERAS TIKRAI NEMELAVO

Tiesa paaiškėjo tik po 3,000 metų

J. DAINAUSKAS

Paryžiaus iliustruotas savaitraštis "Paris Match" 681 numerį paskelbė didelį reportažą apie senosios Graikijos Pylos'o miesto karaliaus ir išminčiaus Nestoro rūmų suradimą.

Legenda virsta tikrove

Prieš 2,700 metus Homero parašyti "Iliados" ir "Odisejos" eposai, nors jie seniai žinomi Europos kultūringam pasauliui, ilgus amžius buvo laikomi legendomis, istorijoje neegzistavusių įvykių pasakojimais. Visai kitaip pradėta žiūrėti į tuos Homero kūrinis, kai garsusis archeologas Henrikas Schliemann'as ištyrė Trojos likučių gilesniuose sluoksniuose ir todėl juo kai kurie teigimai buvo likę neparemti archeologiniais duomenimis. Neabejotinai Troją ir paviršių "iškėlė" amerikietis, Cincinnati universiteto profesorius Carl Blegen, suradęs senosios Graikijos "legendas" pavertė istoriniais duomenimis. Tai buvo mūsų laikų didžiausias archeologijos atidengimas.

Graikų istorijos pratęsimas

Nemažesnės reikšmės Europos kultūros istorijai turi ir Nestoro rūmų aptikimas, padarytas to paties prof. C. Blegen. Jis vėl iškėlė ir paviršių naują vietovę, apie kurią Homeras rašo "Odisejoje" ir kuri dabar Graikijos istoriją pratęsija ir praeitį dar apie 500 metų. Blegen šiandien turi apie 74 metus amžiaus ir neabejotinai yra vienas žymiausių pasaulio archeologų.

"Odisejos" trečioje giesmėje Homeras rašo: "Štai jiems pasirodė Pylos, tas tvirtų mūrų Nelejos miestas". Toje pat giesmėje randame gana smulkų Nestoro rūmų ir net jų įrengimo aprašymą. Nors tas aprašymas ir gana smulkmeniškas, vienok buvo laikomas tik legenda, Homero išgalvota fantazija. Juk Homeras "Odisejoje" pasakoja apie įvykius, buvusius apie 500 metų prieš jį patį. Vietą, kur kadaise buvo uostas Pylos, istorikams buvo seniai žinoma. Tai vakarinis Peloponeso salos krantas, Messinijos srityje, į vakarus nuo senosios Spartos. Tačiau niekas ten, nežiūrįnt į daugelio darytus ieškojimus, nerado jokių Nestoro rūmų pėdsakų, kuriuose Telemachas, Odisejaus sūnus, drauge su Atėna viešėjo.

Reikėjo užkliuti tikrai už vieno akmens

Prof. Carl Blegen, ypač po Trojos griuvėsių atradimo, tikėjo, kad Pylos miestas ir Nestoro rūmai tikrai egzistavo. Juos surasti jis kilometrų kilometrus išvaikščiojo pėsčiomis it koks pėdsakys, ieškodamas tų rūmų ženklo. Pylos jau Homero laikais buvo vadinamas Smėliuotas Pylos, nes buvo beveik visai užneštas smėliu. Toks būvęs uostas yra ir šiandien. Pausanias, 2-jo šimtmečio po Kristaus garsus graikų istorikas ir geografas rašo, jog Pylose yra buvusi Nestoro buveinė ir, esą, pats Nestoras būvęs ten sienoje nupieštas. Blegen su kietu užsispyrimu ieškojo tu sienų. 1939 metais jis, vis ieškodamas tų Nestoro rūmų, priėjo išvados, jog Nestoras tų rūmų negalėjo turėti kur nors arti jūros pakraščio, nes ten visuomet buvo didesnė užpuoli-

Graikų vaza iš penktojo šimtmečio prieš Kristų (Metropolitan muziejus New Yorke).

mų grėsmė. Tie rūmai, sako, turėjo būti kur nors giliau sausumoje. Pagaliau, apie 10 kilometrų į šiaurę nuo Pylos uosto likučių jis surado kalvą, kuri jam atrodė galinti būti "karališka". Iš ten puikiai matėsi jūra. Ten Blegen ir atrado derlingoje, nors ir apleistoje, dirvoje buvusio miesto žymes. Vieną dieną jis ten surado akmenį. Daugiau nieko. Didelį akmenį, bet gana svetimą jį supančiai dirvai. Iš kur jis toje vietoje atsirado, paklausė savęs prof. Blegen ir priėjo išvados, jog tai turįs būti likutis kokio seno pastato, gal kaip tik tų, taip seniai ieškomo Nestoro rūmų.

Kolektyvinis mokslininkų darbas Cincinnati universitetas ir

Graikijos Archeologinė žinyba pavedė prof. Blegen ir graikų archeologui Kourouniotis daryti čia kasinėjimus. Kasinėjimo išdavos nustebino mokslininkų pasaulį. Bet atėjo karas ir tyrinėjimai buvo nutraukti. Tik nuo 1952 metų prof. Blegen vėl dirba prie tų rūmų, bei jų turty iškėlimo, restauravimo, dešifravimo, konservavimo. Drauge su juo dirba: jo žmona, irgi archeologė, anglų mokslininkas Piet de Long, kuris jau restauravo ištisos virtinės patalpų sieninius piešinius. Šių archeologų darbui taigpi talkina dar amerikietis prof. Mabel Lang, viena iš 3-4 mokslininkų visame pasaulyje, mokančių skaityti priešklasikinės Graikijos t. v. "B linearinius" rašmenis ir dar viena amerikietė prof. Rawson irgi archeologė.

Tūkstančiai vynu taurių

Toji 5 mokslininkų ekipa, šiandien iškėlė dienos švieson tiek daug duomenų, jog nėra nė mažiausios abejonės, kad visi Homero pateikti Nestoro rūmų aprašymai iki smulkmenų yra tikri. Sosto salės sienos papuoštos spalvingais freskais, grindyse atžymėtas pilkai - mėlyna spalva pusratis, ties kuriuo, matyti, sustodavo dvarišiai. Karalienės patalpose, lygiai kaip ir rūmų svečių sparne, rastos vonios. Atrodo, jog kaip tik vienoje tų vonių maudėsi prieš 3,200 m. Telemachas ir kur Polykasta įtrynė jam nugarą kvepiančiais aliejais. Atrodo, jog Homeras teisybę rašė ir apie Nestoro svetingumą bei jo rengtas puotas, nes Blegen rado "sandėlyje" net 2,835 vynines taures ir apie 7,000 puodukų bei ašonių. Gal būtų, sako Blegen, kuri nors tų taurių lietu ir Nestoro lūpas. "Odisejos" trečiosios giesmės kelios tolimesnės cilutės aprašo apie tai, kaip Nestoras pats maišė ir svečius vaišino vienuolikos metų senumo vynu. Viena ten rasta freska kaip tik tokią sceną vaizduoja. Tačiau jau neišpasakytos mokslinės vertės radinį sudaro keli tūkstančiai molio lentelių su paslaptingais rašmenimis, kurios dabar dešifruojamos ir kuriose randame net daug kasdieniškų smulkmenų apie tų tolimų laikų gyvenimą, beveik viską ir taip, kaip apie jį rašė Homeras.

Graikai jau rašė ir prieš Homerą

Milžiniškas gaisras palietė Nestoro rūmus 1,200 metais

prieš Kristų — 50 metų po Trojos karo. Tai buvo maždaug dorėnų įsiveržimo laikmetis. Nestoras tada jau buvo miręs. Tai buvo 450 metų prieš Homerą. Keistu supuolimu tas gaisras ir apsaugojo tas molio plyteles su rašmenimis, jas išdegindamas. Gaisrą didino milžiniškas (nes joje galėjo tilpti keli žmonės) amfora su aliejumi, paversdama tas plyteles beveik šamotinėmis. Arthur Evans Kretoje, Knossos rūmų griuvėsiuose buvo radęs irgi daug plytelių su panašiais rašmenimis, kuriuos mokslininkai pavadino "B lineariniais". Kaip tik tais pačiais 1952 metais anglų architektas Ventris pagaliau dešifravo Kretoje rastus rašmenis. Šitai davė raktą ir Pylos'e rastų rašmenų dešifravimui. Kretos rašmenys yra iš 1,400 metų prieš Kristų, o Pylos'o 200 metais jaunesni. Iš tų rašmenų paaiškėjo, jog Graikija dar seniai prieš Homero laikus jau pažinojo raštą ir jau turėjo gana darnią, ne skieininę savo rašmenų sistemą.

Piršto įspaudas 3,500 metų senumo

Nestoro rūmuose buvo rasta tikra "archyvo patalpa", kur plytelės buvo rūpestingai išdėstytos lentynose, o svarbesnės, atrodo, buvo laikomos net uždaroje dėžutėje, nes ten buvo rasti taigpi maži, bronziniai vėriniai. Kitos lentelės buvo laikomos pintinėse, nes aiškiai lentelėse regimi vytelių pynės įspaudimai. Nepaprastą įspūdį daro ant vienos tokios plytelės atrastas piršto įspaudas, greičiausiai raštininko, kuris pada-

DAINA ELECTRONICS
Gyvenamajam
TV - RADIJAI - DUOST. REKORDERIAI
STEREO FONOGRAFI - PLOKŠTELĖS
ANTENOS - BATERIJOS - LEMPUTĖS
EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI
Viskam žemiausias kainos ir garantija
3321 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-5665

GAISRO - AUTOMOBILIŲ - GYVYBES, LIGOS
Ir visų kitų įvairių rūšių bei "home owners" apdraudomis teiraukitės mūsų agentūroje dėl prieinamų kainų.
Išrašome ir patarnaujame visokių išrašų apdraudas lengvais mėnesiniais išmokėjimais.
BACEVIGIUS
APDRAUDŲ AGENTŪRA
6455 S. Kedzie Ave. PR 8-2233

MOVING
R. ŠERENAS perkrausto būdus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67th Pl. WA 5-8063

4 1/2% current dividend
5% on investment bonus
4 1/2% DIVIDENDŲ MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS
Už 4 metų investavimo bonus mokame 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir dar išmokėsime po 1/2% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., antrd., penktad. ir šeštad. 9 v. r. - 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta: ketvirtad. 9 v. r. - 8 p. p.

KVIECIAME APLANKYTI MŪSŲ NAUJAS PATALPAS
CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. Lafayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 1/2%
Naujas aukštas dividendas - nuolat mokėti ant investavimo sąskaitų nuo vasario mėn 1 d., 1962 m. PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 r.
VALANDOS: PIRM. IR KETV. 9 v. r. iki 8 p. p. ANTRAD. IR PENKT. 9 v. r. iki 5 p. p. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

KAS LAIMES?

(Atkelta iš 3 psl.)

lydovais nuotrauka parašą: "Russia Comes to Fort Worth... Harmony in Music" (nes panašių palydovų laisvojo pasaulio tautų pianistai neatsivežė!). Be maž visi varžybininkai jaučiasi "apvilti", nematydami televizijos išgarsintų Texas kaubojų, o tik kultūringus, išauklėtus žmones, žavingas apylinkės bei neįprastai šilta klimata. Varžybų išvakarėse į Fort Worth iš New Yorko atskrido ir pats Van Cliburn kartu su savo motina. Už poros savaitių paaiškės, kuris pasaulio pianistas yra padaręs didžiausią pažangą savo mene.

rė įrašą toje lentelėje. Iš teksto galima spręsti, sako prof. Blegen, jog tas piršto atspaudas yra 3,500 metų senumo. Atrodo, kad tas archyvas laiku nuo laiko buvo tikrinamas, nes buvo rasta moliniai atspaudai ant paskirų lentelių ryšulių. Lentelėse įskaitoma tikras inventorinis sąrašas Nestoro turėtų turtų, galvijų, tarnų. Pateikiami skaičiai jaučių, karvių, avių, ožkų ir t. t. Vienoje lentelėje regimas tarnaičių sąrašas, o kitoje surašyti virtuvės apyvokos daiktai. Tikrai Homeras ir "Iliadoje" ir "Odisejoje" sakė tiesą.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio praeitį
FRANK ZAPOLIS
1204 1/2 West 95th Street
Chicago 42 Illinois
FR 6-4339

TELEVIZIJAS
papraštas ir spalvotas nebrangiai taisyti. Už patarnav. vietoje \$3.00, už dirbtuvės darbą - \$10.00 ir dalyje Pigios pavetkalinės tempo.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

VALYMAS
KILIMAI, APMUŠTI BALDAI valomi. Sienos valomos ir dažomos - J. Rudis
Tel. Cliffside 4-1050

MOVING
Apraustas perkraustymas iš įvairių atstumų
A. VILIMAS
3415 S. Lithuania Ave.
Tel. FRontier 6-1882

1,000 KALEDINIŲ SIUNTINIŲ

BE UZDARBIO

STAI IR VĖL, prisilaikydami jau šeštus metus savo tradicijos, siūlome 1,000 SPECIALIŲ KALEDINIŲ SIUNTINIŲ BE UZDARBIO, GAMYBINĖMS KAINOMIS, savo klientams lietuviams visame pasaulyje. Parodydami Kalėdų progą šventinį mostą ir stengdamiesi atsidėkoti už tą didžiulę nuosirdžią paramą, kurios esame susilaukę praeitais metais, atsisakome uždarbio ir esame parinę savo gerbiamųjų lietuvių klientų GERUI VĖL 4 SPECIALIUS IŠSKIRTINES VERTĖS IIR RŪSIES KALEDINIUS SIUNTINIUS.

YPATINGA PROGA JUMS pasinaudoti tokiu VIENA KARTĄ PER METUS ĮVYKSTANČIU KALEDINIŲ PASIŲLYMU. TIKTAI 1,000 KALEDINIŲ SIUNTINIŲ BE UZDARBIO. DEL TO UZSAKYMUS SIŪSKITE TUOJAU, KAD NEBŪTŲ NUSIVYLIMO.

- KALEDINIS SIUNTINYS Nr. 1. Jį sudaro:**
3 1/4 jardų VILNONĖS MEDŽIAGOS 1 vyriškam ar moteriškam kostiumui, lygios ar smulkiais langučiais, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos (pasirenkame iš 6 medžiagų).
8 jardai SUNKIOJO RAJONO, languoto, 2 suknelėms ar 2 moteriškiems kostiumams, juodai balto, rudai balto, vyšninio su baltu, žaliai balto ar mėlynai balto.
3 jardai DIRBTINIO SILKO TAFETOS, tinkamos pamušalams, suknelėms, bliuzėms ar apatiniams, tamsiai mėlynos, juodos, tamsiai pilkos ar rudos. Mūsų normali tokio siuntinio kaina yra \$45.50.

KALEDINĖ KAINA (BE UZDARBIO) yra TIKTAI (įskaitant visus mokesčius):

\$39.50

- KALEDINIS SIUNTINYS Nr. 2 (DVIGUBAS Nr. 1 SIUNTINYS) Jį sudaro:**
6 1/2 jardų VILNONĖS MEDŽIAGOS 2 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams, lygios ar smulkiais langučiais, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos (pasirenkame iš 6 medžiagų).
16 jardų SUNKIOJO RAJONO, languoto, 4 suknelėms ar 4 moteriškiems kostiumams, juodai balto, rudai balto, vyšninio su baltu, žaliai balto ar mėlynai balto.
6 jardai DIRBTINIO SILKO TAFETOS, tinkamos pamušalams, suknelėms, bliuzėms ar apatiniams, tamsiai mėlynos, juodos, tamsiai pilkos ar rudos. Mūsų normali tokio siuntinio kaina yra \$79.00.

KALEDINĖ KAINA (BE UZDARBIO) yra TIKTAI (įskaitant visus mokesčius):

\$69.00

- KALEDINIS SIUNTINYS Nr. 3. Jį sudaro:**
3 1/4 jardų VILNONĖS MEDŽIAGOS 1 vyriškam ar moteriškam kostiumui, lygios ar smulkiais langučiais, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos (pasirenkame iš 6 medžiagų).
3 jardai VILNONĖS MEDŽIAGOS 1 moteriškam ar vyriškam paltui, tamsiai mėlynos, juodos, žalios, mėlynos ar kuprunario spalvos (pasirenkame iš 5 medžiagų).
8 jardai SUNKIOJO RAJONO, languoto, 2 suknelėms ar 2 moteriškiems kostiumams, juodai balto, rudai balto, vyšninio su baltu, žaliai balto ar mėlynai balto.
6 jardai DIRBTINIO SILKO TAFETOS, tinkamos pamušalams, suknelėms, bliuzėms ar apatiniams, tamsiai mėlynos, juodos, tamsiai pilkos ar rudos. Mūsų normali tokio siuntinio kaina yra \$68.00.

KALEDINĖ KAINA (BE UZDARBIO) yra TIKTAI (įskaitant visus mokesčius):

\$59.00

- KALEDINIS SIUNTINYS Nr. 4. Jį sudaro:**
6 1/2 jardų VILNONĖS MEDŽIAGOS 2 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams, lygios ar smulkiais langučiais, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos (pasirenkame iš 6 medžiagų).
3 jardai VILNONĖS MEDŽIAGOS 1 moteriškam ar vyriškam paltui, tamsiai mėlynos, juodos, žalios, mėlynos ar kuprunario spalvos (pasirenkame iš 5 medžiagų).
16 jardų SUNKIOJO RAJONO, languoto, 4 suknelėms ar 4 moteriškiems kostiumams, juodai balto, rudai balto, vyšninio su baltu, žaliai balto ar mėlynai balto.
10 jardų DIRBTINIO SILKO TAFETOS, tinkamos pamušalams, suknelėms, bliuzėms ar apatiniams, tamsiai mėlynos, juodos, tamsiai pilkos ar rudos. Mūsų normali tokio siuntinio kaina yra \$91.00.

KALEDINĖ KAINA (BE UZDARBIO) yra TIKTAI (įskaitant visus mokesčius):

\$79.00

UZSAKANT PRAŠOM NURODYTI, KURI SPALVA PAGEIDAUJAMA PIRMOJI, O KURI ANTRŲJI PRAŠOME ATKREIPTI DĖMESĮ: VISOS TŲ MŪSŲ 4 KALEDINIŲ SIUNTINIŲ MEDŽIAGOS YRA EKSPORTINĖS ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS, o dėl to dar, kad esame turėję labai sėkmingos prekybos metus, šiais metais esame pajėgūs duoti SIUNTINIAMS BE UZDARBIO GERESNĖS RŪSIES MEDŽIAGAS NEGU BET KADA IKI SIOL. SPECIALIAI MUMS GAMINTAS NAUJAS IR PATRAUKLIAS RASTAIS, ŽEMESNĖS MĖS NEGU PRAEITAIS METAIS KAINOMIS.

Medžiagų pavyzdžiai pogeidaujantiems bus siunčiami ORO PASTU nemokamai į bet kurį pasaulio kraštą.

Mes nesigailėjome pastangų, kad MEDŽIAGOS BŪTŲ NUPIRKTOS YPAČ ŽEMOMIS KAINOMIS IR KAD JUMS IS TO BŪTŲ NAUDOS, ir mes esame tikri, kad JOKIA KITA FIRMA negali panašų aukštos vertės siuntinių pasiūlyti tokiomis NUOSTABIAI ŽEMOMIS KAINOMIS.

Mūsų šiuos KALEDINIUS SIUNTINIUS BE UZDARBIO gali užsakyti visi lietuviai, vis tiek, ar jie būtų mūsų klientai, ar kurios nors kitos firmos. Mums malonu leisti tuo pasiūlymu pasinaudoti bet kam. UZSAKYKITE TUOJAU, KAD KALEDOMS PASIEKTŲ GAVĖJUS. Kas nori užtikrinti sau KALEDINIŲ BE UZDARBIO SIUNTINIŲ, iš to priimame mažiausiai bent \$1.00 UZSTATĄ JAU DABAR ir galutinio užsakymo galėsim laukti 8 savaites.

ATSIMINKITE: UZSAKYKITE TUOJAU IR PASIROPINKITE, KAD KALEDOMS BŪTŲ GAUTA. KALEDINIŲ SIUNTINIŲ BE UZDARBIO YRA TIK 1,000.

- Mes garantuojame:**
1. Kiekvienas siuntinys bus įteiktas gavėjui.
2. Jei siuntinys dingtų, mes grąžiname pinigus ar nemokamai pasiunčiame kitą siuntinį.
3. Apmokame visus mokesčius, dėl to gavėjai, sulaukę siuntinių, nieko jau nebeturį primokėti.
4. Visas medžiagas siunčiame TIKTAI pagal pavyzdžius. **SPECIALIUS PRANEŠIMAS: JAU ATSPAUSDINTAS MŪSŲ**

NAUJAS SENSACINIS VISAS ILLUSTRUOTAS DIDŽIULIS KATALOGAS, PIRMAS IR VIENINTELIS TOKS ILLUSTRUOTAS SIUNTINIŲ KATALOGAS PASAULYJE. TUOJAU REIKALAUKITE JO. JAMĖ PLACIAI APTARIAMOS IR ILLUSTRACIJOMIS PARODOMOS VISOS KO ĮVAIRIAUSIOS IR PUIKI PASIRINKIMĄ TEIKIANČIOS PREKĖS. ĮSITIKINKITE PATYS, PAPRAŠYKITE NEMOKAMO KATALOGO. SU MALONUMU BUS PASITARNAUJAMA NAUJIEMS KLIENTAMS.

LITHUANIAN TRADING COMPANY
341, Ladbroke Grove
London, W. 10 Great Britain

DIEVO VAIKAS

Nauja maldaknygė mokyklinio amžiaus vaikams

Rašyti tikybos vadovėlių ar maldaknygę vaikams yra sunkus uždavinys, nes iš vienos pusės negalima prasilenkti su sausais ir tikslingumo reikalaujančiais religiniais formulavimais, o iš kitos pusės tenka taikytis prie vaikų pajėgumo duodamąją medžiagą suprasti. Šis uždavinys dar daugiau pasunkėja, kai susiduriame su lietuviškos vaikų maldaknygės paruošimu, nes čia įeina dar viena aplinkybė — nepakankamas lietuvių kalbos mokėjimas. To akivaizdoje naujos lietuvių maldaknygės pasirodymas yra šviesus reiškinys mūsų religiniame ir kultūriname gyvenime, juoba, kad šios rūšies maldaknygių buvome jau pritrūkę.

Naujoji maldaknygė parūšėta kun. dr. J. Gutausko, ilgamečio gimnazijų kapeliono Lietuvoje ir tikybos dėstytojo lietuviškoje mokykloje Kanadoje (Toronte), teologijos ir pedagogikos daktaro, dabar klebonaujantį liet. Sv. Kazimiero parapijoje Delhi, Ont. Jos turinį galima suskirstyti į penkis dalis: kasdienės maldos, litanijos, giesmės; mišių maldos; Atgailos Sakramentas; Rožinis ir Kryžiaus Keliai.

Kasdienių maldų, giesmių ir litanijų skyrius yra lietuviškiausias. Paprasta ir jam suprantama kalba vaikas čia kreipiasi į gerąjį Dievulį, prašydamas ir dėkodamas. Namų praktikai čia randame Tėve Mūsų, Angelo Pasveikinimą, Apaštalių Tikybos Išpažinimą, Viešpaties Angėlų. Mokyklos ir katekizacijos reikalui — Maldą už Tėvynę, maldą už mokytojus, Lietuvoje vartotą maldą prieš pamokas ir po pamokų, dešimt Dievo įsakymų, penkis Bažnyčios įsakymus ir sakramentus. Iš giesmių čia sudėtos pačios populiariausios — Marija, Marija, Kalėdų, gavenios, Velykų, gegužės pamaldų ir kitos giesmės. Nieko, tur būt, daugiau esamomis sąlygomis ir nebegalime norėti iš mūsų vaiko — tegul tik moka šios maldaknygės lietuviškus poterių ir giesmes.

Sv. Mišių skyrius gausiai iliustruotas ir atspausintas spalvomis. Juoda spalva duodamos pačios maldos, o raudona

— įvairūs paaškinimai. Maldos yra iš vienos pusės trumpos ir surašytos vaikams pritaikyta kalba, o iš kitos pusės yra redaguotos labai arti prisilaikant oficialių tekstų. Šiuo metu daugelyje vyskupijų pradėta akcija už taip vadinamas dialogines mišias, kur visi tikintieji atsakinėtų tai, ką iki šiol atlikdavo vien altoriaus berniukai. Anglų parapijose reikalaujama atsakinėti lotyniškai. Atrodo, kad tikintiesiems paprasčiau, galima būtų gauti leidimą tautinėse parapijose atsakinėti savomis kalbomis. Tuo atveju naujoji maldaknygė praverstų netik vaikams, bet ir suaugusiems, juoba, kad joje pažymėta, kurioje mišių dalyje reiktų klūpėti, kur stovėti ir kada galima sėdėti. Tai yra dar vienas reikalas, kuris jau neabejotinai ateina į mūsų bažnyčias. Kartais net nepatogu matyti, kai žmogus klūpi, kada nebūtina, o sėdi kaip tik tada, kada reiktų klūpėti — kanoninėje mišių dalyje.

Atgailos sakramento atlikimas lietuviškai yra graži tradicija, kuri, deja, jau pradeda nykti. Tiesa, visose lietuvių parapijose dar vis vykdoma katekizacija lietuviškai, tačiau vaikai, priėję pirmosios išpažinties savo tėvų kalba, toliau dažniausiai patenka į angliškųjų katalikiškųjų mokyklų sukurį ir prieina prie atgailos sakramento atlikimo angliškai. Lengvos lietuviškos atgailos sakramento maldos čia gal padės bent kiek nuo to naujojo įpročio gelbėti. Prie to galima gal tik pridėti vieną pastabą. Puslapyje "Kaip atlikti išpažintį" autorius pataria, kad kunigui duodant išpažintį, vaikas tu-

Kun. dr. J. Gutauskas

riausiu būdu išpažintį, vaikas turėtų turėti daugiau paaškinimų ir iliustracijų. Yra didelis pavojus vaikų tarpe, kad Rožinio kalbėjimas neišvirstų į paprastą mechaninę "Tėve Mūsų" ir "Sveika Marija" kartojimą. Anglai nuo šio pavojaus saugosi, duodami kiek galima daugiau paaškinamosios medžiagos. Tai sveika mintis. Rožinio pabaigoje anglų katalikų mokyklose vaikai kalba maldą ir Mariją: Hail, Holy Queen. Kadangi ši maldą naudojami ir kitomis progomis, gal reikėjo duoti jos vertimą. Toje vietoje autorius duoda Jėzaus Širdies ir Sv. Mergelės Marijos litanijas.

V. K. Jonynas

Sunki pradžia

Kryžiaus Kelių skyrius geras ir gausiai iliustruotas. Gal tik pasigestume čia kokios nors giesmės su gaidomis. Anglų katalikų mokyklose, einant nuo stoties į stotį, giedama "Stabat Mater" angliškasis vertimas.

Prie Sv. Rožinio lyg ir norėtųsi turėti daugiau paaškinimų.

Išlaikyti kultūrinę vertybę

(Atkelta iš 2 pusl.)

rainiečių kalba nagrinėjama filologiniu, literatūriniu ir filosofiniu požiūriais. Universitetas duoda mokslo laipsnius už studijas iki doktorato imtinai. Ukraištistikos studijos panašiam lygyje įvestos ir Montrealeo universitete.

Prisimenama ir Lietuva

Mums lietuviams dar įdomus šis leidinėlis tuo, kad jis istorinėje Ukrainos apžvalgoje mini praėjusių šimtmečių politinius ryšius su Lietuva. Ten minimas Lietuvos koridorius prie Juodųjų jūrų, kuris buvo sudarytas, įjungiant gudų ir ukrainiečių žemes į Lietuvos suverenumą. To koridoriaus pietinė dalis buvo labai sunku išlaikyti, bet jis buvo apsauga nuo mongolų užpuolėjų.

Kaltinimai patiems sau

Kanados ukrainiečių, ypač jų akademinio jaunimo veikla ir sėkmingos pastangos įteisinti ir plėsti ukrainistikos dėstyamą aukštosiose Kanados mokslo institucijose yra puikus pavyzdys ir mums, lietuviams, gyvenantiems šiaurės Amerikos kontinente. Deja, šitam reikalui mes nepardome nei didesnio dėmesio, nei veržlesnių pastangų. Net ir tie lituanistinio mokslo židiniai, kurie mūsų pašonėje jau nuo seniau yra (Pensilvanijos ir Fordhamo universitetai) stokoja bent minimalinio studentų skaičiaus. Tai skaudus ir liūdnas konstatavimas.

Kronika

• Lietuvos užsienių reikalų ministerijos gimimas. A. E. Senas Slavie Review žurnalo 1962 rugsėjo numeryje (Vol. XXI No. 3) paskelbė straipsnį "The Formation of the Lithuanian Foreign Office, 1918-1921". Pasinaudodamas be kitų šaltinių ir niekur neskelbta dr. J. Šaulio archyvo medžiaga (Pensilvanijos Universiteto bibliotekoje), autorius jau istoriko žvilgsniu glaustai apžvelgia nepriklausomos Lietuvos užsienio tarnybos kūrimąsi. Autorius pateikia reikalingą anų dienų Lietuvos užsienio tarnybos problemų apžvalgą bei sunkumą ir joms spręsti turimų priemonių skurdumą ir jėgų kuklumą. Tiesiog nuostaba apima, kad tomis sąlygomis tiek daug buvo anuo metu nuveikta.

• Naujas sezonas Vilniaus operoje. Vilniaus operos, baleto teatras ruošia Mozarto operą "Visos jos tokios", Verdi "Aidą", baletą "Esmeraldą". Vėliau opera numato pastatyti Spadaveki operą "Gylys", Prokofjevo "Meilė trims apelsinams", Chačaturiano baletą "Spartakas". Kaune muzikiniame teatre numatyta pastatyti "Faustas", Strausso "Šikšnosparnis" (dir. J. Indra), be to, naujus kompozitorių A. Belaza-

Elderly People

CONVALESCENTS FIND the Sun and warm Climate conducive to Excellent Health. We offer men and women 24 hours Registered Nursing Service, Special Diets — Home Style Cooking, Rates by week, month or year.

For admission or information Write or Call
Indian River Rest & Convalescent Home
1914 — 21 St.
Vero Beach, Florida
Phone JO 2-2864

NASLIAMS — NALSĖMS
Virs 30 m.
Sokių klasės. Kiekvieną pirmadienį 8 iki 10
TERESA DOLAN SCHOOL
7938 S. Halsted
Susitarus duodamas ir privačios pamokos
RA 3-9309 SO 5-2168

SOPHIE BARGOS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaruškos pirmad. 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEMlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

TERRA

Porcelanas, kristalas, stalo sidabras, brangenybės, etc.
3237 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. 434-4660

GRADINSKAS

J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV, RADIJAL. HI-FL. VESINTUVAI
Pardavimui-taisymai Sekm. uždarėta

ro, B. Gorbulskio, J. Indros kūriai dekoruoja du galerijos langus gatvės pusėje. Įdomios ir kataloge pažymėtos paveikslų kainos. Nemaža jų sukasi apie 800-900 dolerių. Vienas net 1,200.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas ir apdraustas perkraustymas
WA. 5-9209 Chicago, Ill.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
SEPTEMBER — RUGSEJO 28, 29, 30 D. D.

LOUIS PHILIPPE V. S. O. P. BRAND COGNAC BRANDY	Fifth	\$5.59
CUSENIER IMPORTED THREE STAR COGNAC	Fifth	\$3.98
DA SILVA 10 YR. OLD PORTUGAL BRANDY	Fifth	\$3.49
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. P.	Fifth	\$4.89
RICCADONNA Imported VERMOUTH Dry or Sweet 30 oz. Bottle		\$1.19
KRON BRANNVIN. IMPORTED AQUAVIT	Fifth	\$3.98
MOLINOS DRY WHITE PORTUGAL WINE	Fifth	.69
BARCLAY DISTILLED LONDON DRY GIN 90 PROOF	Fifth	\$2.69
CHATEAU NIAGARA, NEW YORK STATE CHAMPAGNE, PINK CHAMPAGNE, SPARKLING BURGUNDY	Fifth	\$1.98
YUSAY PILSEN BEER Case of 12-12 oz. Throw Away Bottles		\$1.39

Paskolos, perkant namus, daromos ligiems terminams ir žemais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.
Dėl informacijų, kreipkitės į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
JOHN J. KAZANAUSKAS, prezidentas
2202 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

Kas tik turi gerą skonį, Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9:30; kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v. Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidaryta tik 6211 South Western Ave. krautuvė

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

- (Licensed by NESHPOSILTORG)
Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminiams bet kuria SSSR dalį.
Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —
Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutapysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.
Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų artimiausį skyrių:
NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	CH 3-2583
NEW YORK 11, N. Y.	135 W. 14th St.	AL 4-5456
BROOKLYN 11, N. Y.	370 Union Avenue	EV 4-4952
BUFFALO 5, N. Y.	332 Fillmore Ave.	TL 6-2674
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	DI 5-8808
Woodhaven 21, N. Y.	84-17 Jamaica Ave.	VI 3-1477
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	W. Landis Av. (Greek Orthodox Cl. Bldg.)	FO 3-8569
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	BI 3-1797
NEWARK 3, N. J.	128 Springfield Ave.	ES 2-4685
RVINGTON 11, N. J.	762 Springfield Ave.	CH 6-4724
HARTFORD, Conn.	132 Franklin Ave.	LO 2-1446
NEW HAVEN, Conn.	509 Congress Ave.	PO 5-5892
PHILADELPHIA 23, Pa.	525 W. Girard Ave.	HU 1-2750
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	TO 1-1068
CLEVELAND 13, Ohio	904 Literary Road	0110-E IR
Youngstown, Ohio	21 Fifth Ave.	SW 8-2868
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	GL 8-2256
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St. N.W.	VI 1-5355
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	TO 7-1575
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	BR 8-6966
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	WA 5-2737
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	AN 1-2994
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Blvd.	FI 6-1571
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	PL 6-6786
WATERBURY, Conn.	6 John Street	CH 9-6245
ATHOL, Mass.	61 Mt. Pleasant St.	LI 2-1767
BOSTON 18, Mass.	271 Shawmut Ave.	
- * Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 po piet
Antrad. " 9 " 4 " "
Trečiad. uždarėta visą dieną.
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 po piet
Penktad. " 9 " 8 " "
Šeštad. " 9 12:30 "

4 1/2% anticipated dividend on investment accounts

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GROvehill 6-7575

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiausiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

Šis tas iš bendrinės kalbos istorijos

A. Salys Draugo š. m. rugpjūčio 18 d. pasikalbėjime tarp ko kito sako: "Jau trisdešimt su viršum metų vartojama bendrinė kalba (mano pasiūlyta pagal bendrinę pieva, priklausanti dviem ar keliems savininkams)". Kur ir kada jis tai yra padaręs, aš nežinau; aš nežinau, ir kas tuo jo pasiūlymu spaudoje būtų pasinaudojęs. Bet štai 1927 m. balandžio mėn. Švietimo Darbo 3 nr. buvo pradėtas spausdinti mano straipsnis "Bendrinė kalba ir jos vartojimas", kur (340—41 psl.) rašoma:

"Kiekviena tauta, savarankiškai gyvendama, visuomet turi bendrą reikalą, kurie šiokiu ar tokiu būdu reikia atlikti. Kad tie reikalai būtų atliekami, reikia, kad tos tautos žmonės tarpusavy galėtų lengviau ir greičiau susikalbėti, susišniti. Štai kaip tik dėl to atsiranda būtinas reikalas susidaryti tokią kalbą, kurią galėtų suprasti viso krašto žmonės. Tada išskyla vadinamoji bendrinė kalba.

"Tad kokia iš tikrųjų yra ta kalba? Kaip ji susidaro? Pats būdvardis tai kalbai žymėti, bendrinė, yra sudarytas iš bendras lygiai taip pat kaip baltinis, rūgštinis obuolys, ilginiai, ištisiniai šiaudai... nuo baltas, rūgštus, ilgas, ištisas; plg. bendrinė bala "ein Bruch, der auf der Grenze zweier Dorfschaftsgebiete liegt" (Kuršaičio Deutsch - Lit. Wb. 44). Taigi bendrinė kalba, — čia būdvardis bendrinė jau terminu suprantamas, — yra tokia, kuri yra tapusi bendra visam kraštui, visai valstybei. Tą kalbą

žmonės gali vartoti žodžiu ir raštu, todėl skiriam dar šnekamąją ir rašomąją kalbą (Umgangssund Schriftsprache). Rašomosios kalbos negalima identifikuoti su šnekamąja, o juo labiau jų abiejų su bendrine kalba. Rašomoji kalba iš tikrųjų turėtų būti ta, kurią yra kas rašoma, kuri raštams yra vartojama; bet praktikoje mes tai dažnai maišom: kartais tuo žodžiu vadinam tai, kas tik bendrine ar šnekamąja kalba gali būti vadinama... Mes, kad galėtume geriau tarp savęs susiprasti, vartosime tuos pavadinimus šiaip: bendrinė kalba mums bus ta, kuri yra visoj etnografinėj Lietuvoj pripažįstama, vartojama arba stengiamasi vartoti kaip visuotinę bendraujamoji priemonė; rašomoji kalba, bendrinės kalbos rūšis, bus ta, kuri daugiau raštuose vartojama, o šnekamoji, taip pat bendrinės kalbos rūšis, ta, kurią mes šnekam, vadinam, pasakojam... visiems suprantamai, įmanomai, vaizdžiai, vieningai".

Sitą straipsnį aš esu parašęs Leipzige vienų pavasario semestrinį atostogų metu, kada A. Salys buvo išvažiavęs į Rėketę, prie Salantu, ir aš, jį rašydamas, jau iš anksčiau turėjau galvoje aiškia vienos bendrosios, vietoj Lietuvoj bendriesiems reikalams vartotosios kalbos mintį, o tokie posakiai kaip Kuršaičio bendrinė (dviejų kaimų riboje esanti) baltai ir kt. man jau buvo žinomi prieš važiuojant į Leipzige, t. y. prieš 1925 metus, taigi pa-

Blezingėlės prie Torrenso

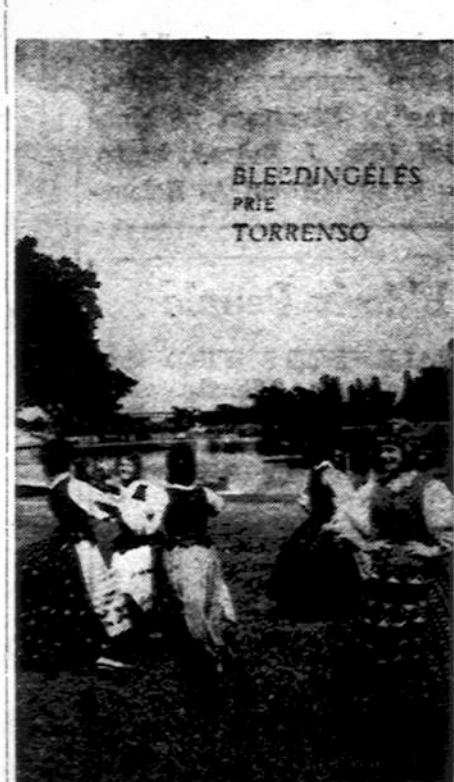
Adelaidės lietuvių metraštis

J. ZILEVICIUS

Sešioliktosios knygos leidėjas J. J. Bachunas pradeda: "Ir ši knyga skirta nebevienam asmeniui ar kokiai siaurai jų grupei, bet visai, tolimais atstumais išsiskirsčiusiai, jų grupei". Šis leidinys skirtas Pietinėje Australijoje gyvenantiems lietuviams Adelaidės mieste ir apylinkėse. Didelio formato, su keliomis dešimtimis nuotraukų, vaizduojančių lietuvių išikūrimą šioje kengūrų šaly. Laida graži, 70 psl., išleista 2,000 egz., spausdinta Vilties spaustuvėje, Clevelande. Redagavo Pulgis Andriusis ir Vladas Radzevičius, nuotraukas pateikė fotografu Al. Fišeriu priešaky.

Veikalas daugeliu atžvilgių įdomus. Straipsniai rūpestingai paruošti.

P. Andriusis straipsny "Dievo paukšteliai suka lizdus" mini tiesiog šurpių dalykų iš lietuvių kūrmosi dienų Australijoje.

Metraščio viršelio nuotrauka

gal tai nebebuvo jokio vargo susidaryti ir bendrinės kalbos pavadinimą.

Pr. Skardzius

joje. Tarp kita ko P. Andriusis rašo: "Paukščiai ūčiulba, bet rėkia, mėnulis nesišypso, bet panašus į kaukolę, mėnesiena per pusę tamsesnė už mūsų... potvyniai žiemą ir laukų gaisrai vasarą... pridėkime dar kengūras ir kitus kelius šimtus sterblinių rūšių, ančiasnapių jūros dugongų, didžpaukščių Gemu, keliasdešimt rūšių pasirinktinai nuodingų gyvačių, nebaudžiamai paplūdimiuose besisukaliojančius ryklius, neramios sielos dingo — šunis, šiaurėje — krokodilus, nepaprastai atsilikusius vietinius juodukus, mintančių vikšrais, driežais, skruzdžių kiaušiniams bei gyvatėmis, šiaurės vėją, kuris čia pats karščiausias ir t. t..." Tokiame krašte ir tokiose aplinkybėse atsidūrę pirmieji lietuviai pradėjo čia savo vargus.

V. Radzevičius "Išnašose Australijai ir Lietuvos propagavimuose" aiškiausiai įrodo lietuvių kultūrinį įnašą australams, kurį jie patys lietuviams pripažįsta.

Skyriuje "Lietuviškame darbe" rašo: A. Gučiuvienė (buvusi Lietuvoje pasižymėjusi dainininkė, pedagogė), jos vyras Gučas (buvęs Lietuvoje teatrolas).

J. Arminas straipsnyje "Lietuviškos spaudos kelias į Australiją" rašo: "Būsimasis laikraščio leidėjas ir redaktorius J. Glušauskas su būreliu lietuvių buvo paskirtas dirbti rudosios anglies kasyklose pusiau dykumoje, apie 400 mylių į šiaurę nuo Adelaidės. Apsigyventi teko palapinėse, "Palapinių miestą" sudarė 200 palapinių, kuriose gyveno apie 400 darbininkų.

"Ir taip 1948 m. rugsėjo 12 d. vienoje iš palapinių gimė pirmasis lietuviškas laikraštis Australijos kontinente, pavadintas "Australijos Lietuvių...". Pirmasis numeris buvo kuklus turiniu, 10-ties psl., nedidelio formato, išspausdintas rotatoriume apie 200 egz. Reagavimas buvo nuostabus. Entuziastiški atsiliepimai ir aukos pradėjo plaukti leidyklon. Lietuviai, atskirti vienas nuo kito tūkstančiais mylių, pasijuto turį tarpusavio ryšį..." Kun. dr. Jatulis pradėjo dar leisti savaitinį 4 psl. "Šventadienio Balsą".

"Sendraugių Ateitininkų Pyliava" rašiny plačiai nušviečiama jų veikla: koncertai, vaidinimai, skaitomi nauji sukurti veikalai, įtraukiami programose visi muzikos meno atstovai.

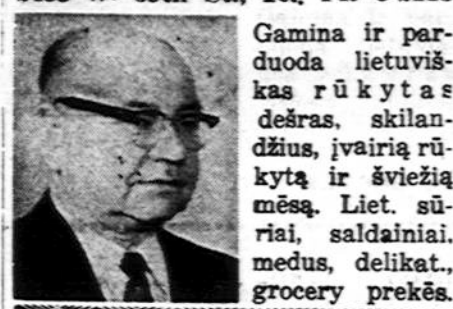
A. Maželis nušviečia lituanistinio švietimo darbą šioje kolonijoje. Darbas vedamas planingai, vadovaujant gabiems pasišventusiems mokytojams: Jurgelionienei, Ivoškai, Levickienei, Milaknienei, Palulienei ir eilei

Kitų, kurie su kun. dr. Jatuliu priešaky buvo čionykščių lituanistinių mokyklų pionieriai.

V. Raginis rašo apie "Adelaidės lietuvių namus", nupasakodamas jų organizavimo istoriją. Skyriuje "Pagalbos ranka artimui" dėmesys tenka moterims, susiorganizavusioms gelbėti nelaimen patekusius ne tik Adelaidės, bet ir Vokietijos lietuvius. Moterys organizuoja Motinos dienas, Kalėdų eglaites, telkia lėšas visuomeninei veiklai. Gražiai organizuoti skautai. Br. Nemeika "Sportinuos isibėgėjimus" plačiai nušviečia čionykščią sportinę veiklą.

Paskutinis metraščio skyrius — "Kolonijos veido formuotojai" talpina visą eilę veiklesniųjų lietuvių nuotraukų su jų apylinkėmis.

VOSYLIOUS FOOD MART
2433 W. 69th St., Tel. PR 6-2113

Gamina ir parduoda lietuviškas rūkytas dešras, skilandžius, įvairių rūkytą ir šviežią mėšą. Liet. sūriai, saldiniai, medus, delikatai, grocery prekės.

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gaminių laboratorijose. Daugeli receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išsivėrimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, Jūs galite būti užtikrinti, kad jį tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrašytų.

DARGIS DRUG STORE
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6050

VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai. Pritalkinti paveikalams, akelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LIUWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Raktinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadienis iki 3 val. p. p.

rašymais. Iškeliama taipgi bažnytiniai bei religiniai lietuvių rūpesčiai.

Metraštis duoda gana išsamų vaizdą lietuvių kūrmosi ir įsigyvenimo Adelaidės apylinkėje, Australijoje.

Menas tai kontepliacija. Tai malonumas dvasios, kuri perskrodžia prigimtį ir atranda dvasią, kuri ją pačia gaivina. Tai pati aukščiausioji žmogaus misija, nes tai yra dvasios pratybos, kurios įieško suprasti pasaulį ir stengiasi tą supratimą atskleisti kitiems.
A. Rodin VI 1-1270 VI 9-5458

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKŠTOS RŪŠIES FOTOGRAFIJOS MCSU SPECIALYBĖ.
PRECIN PHOTO STUDIO
1068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.

EXPERT REMODELING AND REPAIRS
Modern Kitchens & Bathrooms
Dormers, Room Additions & Home Maintenance Service.
NO MONEY DOWN
Institutional Repairs
Up to 5 Years to Pay
EIVERDALE
HOME IMPROVEMENT
W. & E. DeWitt

JANINA ir KAZYS BALTRAMONAI
atidarė naują restoraną

RŪTA

MARQUETTE PARKE
6812 So. Western, PR 8-3493

Čia gausite lietuviškus valgius, pri-talkytus jūsų skoniu!

KVIEČIA VISUS ATsilANKYTI!
Atdara kasdien nuo 7 val. ryto iki 8 val. vakaro, o sekmadienis nuo 11 valandos ryto iki 8 valandos vakaro.

SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS

Kiekvienas gauna ypatingą šventės dovaną. Dabar yra laikas prisiminti pagėdavimus rudens ir žiemos sezonui Jūsų artimųjų anapus vandenyno:

VILNOS	KARTONAI
VIETINĖS ir ANGLIŠKOS	SILKAI
PALTAMS MEDŽIAGOS	STANGRUS IR ISSIUVI-
KOSTIUMAMS	NETAS, NAILONAS
BOUCLE	CAPRONAS visų spalvų
CHINCHILLA	AKSOMAS
VELOURS	IMPILOMS MEDŽIAGA
KREPAS	PAKLODEMS

Mes taip pat turim užuolaidoms, užlangalams ir baldų apmušimams medžiagas

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St., Chernin's aikštėje.

Užuolaidos ir apdengimai baldams siuvami taip pat pagal užsakymą.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM	\$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS, STUD., RAMBLER, BUICK	\$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	\$16.95
CHEVYSL., De SOTO, PACKARD	\$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	\$19.95

Zemos kainos ir čia peišvardintoms mašinoms. Pilnas hidraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilindriai, vamzdžiai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniškiausiais įrengimais.

Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI SIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

NAMAMS PASKOLOS ŽEMIAUSIU NUOŠIMČIU

NERIBOTI FONDAI PASKIRTI NAMŲ IR G. I. (VETERANŲ) PASKOLOMS

- Paskolas duodame lengviausiomis sąlygomis. Mėnesinius mokėjimus pritaikome pagal jūsų išgalles.
- Taupykite STANDARD FEDERAL — stipriausioje Chicago taupymo Bendrovėje, kur jūsų santaupos yra apdraustos — saugios ir neša dividendus.

Turtas \$82,000,000.00   Atsargos Fondas \$7,500,000.00

Dvi automobiliams pastatyti alkštės jūsų patogumui

P pinigai padėti prieš kiekvieno mėn. 16 dieną, neš dividendus nuo pirmos mėnesio dienos

JUSTIN MACKIEWICH Sr.
Chairman of the Board

JUSTIN MACKIEWICH Jr.
President

Naujos darbo valandos: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Antr. ir penkt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet. Šeštadienis nuo 9 val. ryto iki 12 val. d. Trečiadienis nedirbama.

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois
Vlrainia 7-1141

CAMERAS AND SUPPLIES

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutapysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

ŽVILGSNIS Į SUOMIJOS KULTŪRINIO GYVENIMO SRITIS

Visose kultūros šakose ryškūs saitai su Vakarais

V. ALSEIKA, Vokietija

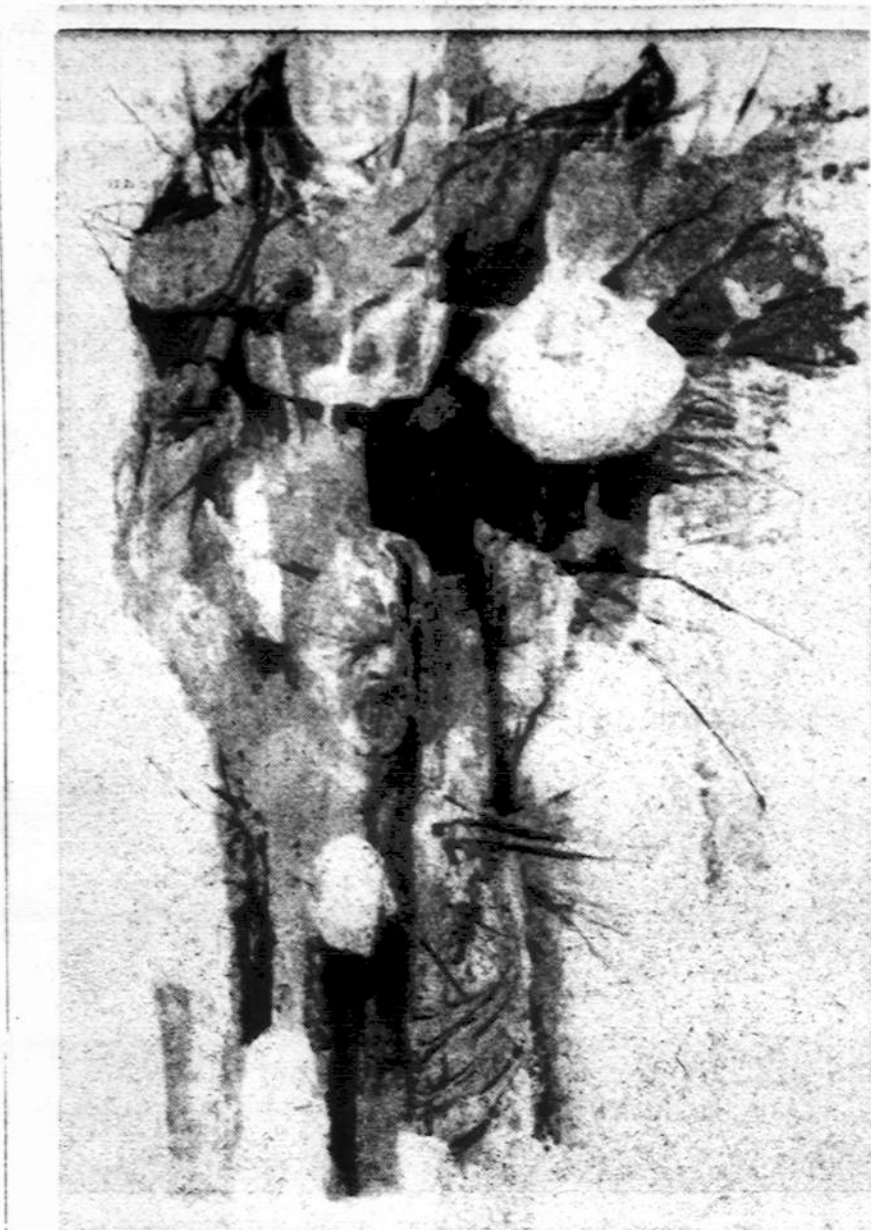
Lankydami Skandinavijoje, lengvai gali įsitikinti, kad tiek Danijoje, Švedijoje, tiek ir Suomijoje pokariniame laikotarpyje didelę pažangą padarė pritaikomas menas. Tarp tautinėse parodose skandinavieki tautodailės, pritaikomojo meno dirbiniai vis dažniau apdovanojami, jie kelia dėmesį, vis labiau populiarėja. Tačiau Europos šiaurės tautos šioje srityje ne naujokės. Dar Paryžiaus tarptautinėje parodoje, šio šimtmečio pradžioje, didelį susidomėjimą kėlė suomiškieji kilimai, vad. ryjių. Tie kilimai, tai suomių pasididžiavimas, jų kaimo žmonių šimtmetinė kūryba, gyvastinga dar ir šiandien. Be tekstilės dirbinių, pastaraisiais laikais Suomija užsieniuose vis labiau vertinama kaip keramikos ir stiklo grožybų kūrėja.

džia tūkstančius pavadinimų visų rūšių knygų ir jų skoningas apipavidalinimas niekuo nesiskiria nuo Vakaruose leidžiamų knygų. Vis daugiau populiarėja kišeninės knygos, savo išvaizda taipgi nesiskirdamos nuo amerikiečiųjų. Tai vėl įrodymas, kaip Suomija gretinasi prie Vakarų, kaip seka jų gerąsias savybes. Kiek teko patirti, Suomijoje per metus pasirodo apie 2,500 įvairių knygų. Jų tarpe penktadalis skiriama dailiajai literatūrai.

Suomijoje veikia 4,000 viešųjų bibliotekų ir jose sukauta 5,500,000 knygų. Jau tai pakankamai ryškiai liudija aukštą šio šiaurės krašto gyventojų kultūros lygį.

Spaudos tiražas siekia 2 mil. egzempliorių

Pirmasis laikraštis Suomijoje pasirodė 1771 m. Jis buvo atspausdintas švedų kalba. Pirmasis suomių laikraštis išėjo 1776 m. Šiuo metu Suomija laikytina kraštu, kur spauda vaidina labai svarbų vaidmenį, o gyventojai be spaudos jau negali apsieiti. Puspenktu milijono gyventojų kraštas turi 117 laikraščių. Jų tarpe — 60 dien-

Romas Viešulas

Raganosis (spalvota litografija)

raščių. 16 laikraščių leidžiama švedų kalba. Bendras laikraščių tiražas 1961 m. siekė 2 mil. egz. Tais 1961 m. Suomijoje buvo leidžiama 1,500 kitokių periodinių leidinių, kurių keletas taipgi buvo plačiai skaitomi, pvz. iliustruotas savaitraštis "Apu" (276,000 egz.) ar moterims skirtas "Eeva" (102,000 egz.).

Dienraščiai — vakarietiško tipo, leidžiami po 16—20 psl. kasdien, savo technisku sutvarkymu bei redakcine dalimi kiek primena JAV dienraščių "editorial" puslapius, o savo bendra išvaizda pralenkia ir Fed. Vokietijos didžiuosius dienraščius. Pats žymiausias ir geriausias redaguojamas dienraštis yra nepriklausomas, su aiškiais simpatijomis JAV politikai "Helsingin Sanomat" (253,000 egz.), toliau, pagal tiražą — "Uusi Suomi" (92,000), leidžiamas tautinės koalicijos partijos, nepriklausomas "Ilta — Sanomat" (64,000) ir ketvirtoje vietoje komunistų, oficialiai — tautinės demokratinės sąjungos leidžiamas "Kansan Utiset" (58,000 egz.). Tik Helsinkyje išėina net septyni dienraščiai, kiti — Tampere, Turku ir kit. miestuose. Dienraščiai dar skiriasi būdingais bruožais — pvz. kai kurie jų net pirmuosius du puslapius skiria skelbimams. Dienraštys kasdien rasi bent trečdalį ar daugiau puslapio, skirto... amerikietikiems... comick'ams. Matyti, jie turi pasisekimo, kad net ir komunistinis dienraštis jiems atiduoda duoklę...

grupių. Profesinių teatrų tarpe penki vaidina švedų k.

Kad teatras, lygiai kaip ir spauda Suomijoje aiškiai krypsta Vakarų link, gali paliudyti pats repertuaras. Štai, jei paimsimė 1960—61 m. teatro sezoną Suomijoje, tai iš 100 suvaidintų įvairių kraštų autorių veikalų vos du... rusų autorių. Daugiausia vaidinta suomių dramaturgų pjesės — 54, amerikiečių ir prancūzų — po 11, britų — 9, skandinavų autorių — 4 ir kitų tautybių autorių — 11.

Filmų Suomijoje pradėti gaminti 1919 m. ir jie rodomi tik vidaus rinkoje. Palyginti su kitais, didesniais kraštais, gamyba nemaža, nes pvz. 1959 m. suomiai sukūrė 14 ilgo metražo filmų. Krašte iš viso veikia 618 kino teatrų, o Helsinkyje — per 50. Vėl būdinga, kad, kaip teko įsitikinti pačioje sos-

tinėje, suomiai daugiausia linkę žiūrėti JAV, prancūzų, britų ar italų gamybos filmų, tuo tarpu sovietiškoji prekė sėkmės ir paklausos neturi.

Radijas — valdžios kontrolėje

Nors radijas priklauso vienai akcinei bendrovei, tačiau joje 93% visų akcijų priklauso vyriausybei, tad praktiškai suomių radijas laikytinas esąs valdžios kontrolėje. Panašiai kaip ir kituose kraštuose, radijo aparatų savininkai moka mėnesinius mokesčius. 1961 m. pabaigoje radijo aparatų savininkų iš viso buvo 1,289,660 — tai liudija labai didelį radijo paklidimą krašte. Apie 55% visos programos sudaro muzika. Radijo programos dalis taipgi transliuojama dar ir švedų kalba.

Toji pati radijo b-vė televizijos bandymus Suomijoje pradė-

jo 1956 m. Normalios televizijos programos pradėtos perduoti nuo 1958 m. pradžios. Šiuo metu televizijos aparatai naudojami 190,000 suomių. Įdomu, kad dienraščiai skelbia ir Tallino televizijos programas, tačiau jos geriau matomos tik tam tikrais metų tarpais. Panašiai kaip ir kituose skandinavų kraštuose ar šiaip Europoje, ra-

šo ir televizijos programose skelbimų labai nedaug. Skandinavai šitai ypatingai pabrėžia. Štai, vienos turistinės kelionės metu Stockholme autobuso pakad dienraščiai skelbia ir Tallino televizijos programas, tačiau jie tikrai didžiujamės.

2,500 knygų per metus

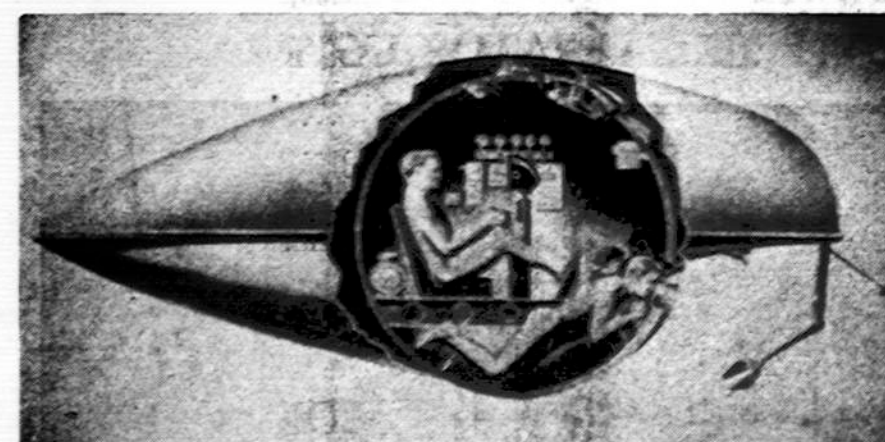
Trumpai paliečiant vieną kitą kultūros gyvenimo sritį, negalima nepaminti suomių literatūros leidinių ir suomiškojo pomėgio skaityti. Pakanka mesiti žvilgsnį kad ir į knygų skyrius didžiosiose krautuvėse ir gali įsitikinti, kad suomiai lei-

NE TIK Į AUKŠTYBES, BET IR Į GILUMAS

Deepstar ("Gilumų žvaigždė") — jūrų gelmėm tyrinėti povandeninis laivas, kurį stato Baltimorės Westinhouse fabrikai, bendradarbiaudami su Paryžiaus prancūzų firma LaSpirotechnique. Laivas bus nedidelis, tik trijų žmonių igulai. Jame bus įrengti prožektoriai, mechaninės replės jūros dugno pavyzdžiams rinkti, televizijos

kamera, fotografiniai bei okėaninių tyrimų įrenginiai, kvėpuojamo oro tiekimo sistema ir kt. Laivas galės pasinerti iki 12,000 pėdų — daugiau kaip 2 mylias gylio. Jo greitis bus 3 1/2 mylios per valandą ir galės išbūti pasinėręs 24 val. Bet, reikaliui esant, galės operuoti gilumose iki 48 valandų.

Čia "gilumų žvaigždės" skersinis pūvis. Matyti igula ekspedijos metu: vairuotojas ir du stebėtojai, stebį aplinką per specialius langus, kurie bus padaryti iš 4 colio storio stiklų. Konstrukcijos pagrinde 6 pėdų diametro rutulys, padarytas

iš 1 1/2 colio storio plieno, kad atlaikytų vandens spaudimą, kurs 12,000 pėdų gylyje bus didesnis, kaip 2 1/2 tonos į vieną kvadratinį colį. Laivas svers apie 7 tonas ir bus baigtas 1963 metų pabaigoje.

"Gilumų žvaigždės" prototipas jau pastatytas ir išbandytas. Gali operuoti iki 1,000 pėdų gylio ir išbūti pasinėręs apie 4 valandas. Jo greitis apie 1 1/2

mazgo. Juo jau atlikta 65 sėkmingi moksliniai nėrimai prie Puerto Rico, Guadaloupe, Ca-pe Verde salų ir Viduržemio jūroje. V. Rdž.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

DOVANAS KALĖDOMS savo artimiesiems SIŪSKITE JAU DABAR ir tik per **CENTRAL PARCEL SERVICE**

kurio pagrindinė įstaiga yra **220 South State Street** Telef. CHAS WA 2-9854, g. B. Vitkaus vedamą skyrių rasite **2618 West 63rd Street** Telefonas WA 5-2466

Maisto produktų siuntiniai, akordeonai ir suvamosios mašinos dabar pristatomi 4-5 savaitių laikotarpyje.

Turime ypatingai gausų pasirinkimą prekių siuntiniams sudaryti. Apilankykite pas mus ir vietoje įsitikinkite.

GARANTUOTA SIUNTINIŲ PRISTATYMA TRUMPIAUSIU LAIKU ATLEKAME JAU NET 16 METU.

O'KEEFE BROS. COAL CO.

CENTRAS: CICERO IR 16th STREET Su pasididžiavimu praneša, kad jų naujas "OK" GENERAL SALES MANAGER "OK" OIL Pietvakarių miesto daly yra **PETER P. RINKUS** 6940 S. ARTESIAN AVE. Parduoda geriausias anglis ir kurenamą alyvą žemiausiomis kainomis. 24 val. stokerių ir alyvos degintuvų patarnavimas ir taisymas. Tel. Rezidencijos: RE 7-8513 Ofiso: BI 2-1700

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) Yards 7-0525 (Virš 40 metų Bridgportė) Naujansio stiliaus batai visai šeimai **3335 South Halsted Street Chicago, Illinois** Atidara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

STIRBIS FUEL OILS Aliejus virtuvei ir krosnimis "Geresnė ir pigesnė alyva" Tel. **Hemlock 4-6264** **PETRAS STIRBIS** 6741 So. Maplewood Ave. Chicago 29, Ill.

LEARN IBM KEY PUNCH IN 3 WEEKS Morning—Afternoon—Evening and Sat. Classes Call 644-9603 Rm. 7124 Merchandise Mart 4150 N. Milwaukee, Chicago 6233 S. Western Ave., Chicago 6217 Hobman, Hammond, Ind. 228 N. Genesee, Waukegan, Ill. **COMPTOMETER SCHOOL** (A Victor Comptometer Corp. Activity.)

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO MR. NELSON SAVININKO **SAINT CASIMIR MONUMENT CO** 3914 West 111th Street Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste. **Telef. — Cedarcrest 3-6335** Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų 2443 WEST 63rd STREET **Telef. PR 8-0833 PR 8-0834**

J. F. EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS **4605-07 South Hermitage Avenue Tel. YA 7 1741-2** **4330-34 South California Avenue Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852** AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus TĖVAS IR SŪNUS **MARQUETTE FUNERAL HOME.** TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS **2533 West 71st St. Telef. G.Rovehill 6-2345-6** **1410 S. 50th Ave., Cicero. T.Ownhall 3-2108-01** AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriai **MAŽEIKA & EVANS** 6845 SO. WESTERN AVE. TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS MAŽNOMAS VIETA **REpublic 7-8600 REpublic 7-8601**

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai **STEPONAS C. LACKAWICZ** 2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213 2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672 **PETRAS BIELIONAS** 4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572 **ANTANAS M. PHILLIPS** 1307 LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-3401 **POVILAS J. RIDIKAS** 3354 S. HALSTED STREET Tel. Yards 7-1911 **LEONARDAS F. BUKAUSKAS** 10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. Oommodore 4-2228 **JURGIS F. RUDMIN** 3319 S. LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-1138—1139 **VASAITIS — BUTKUS** 1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. Olympe 2-1003

ŽMONĖS, KURIE IR MIRĘ GYVENA

Adalbertą Staneiką prisiminus

F. ANDRICIUS

Grožiui ir laisvei Adalbertas Staneika aukojo visą savo gyvenimą. Jis sakė, kad jo tikrasis pašaukimas yra dailė, o diplomatinė tarnyba yra tik jo pareiga Lietuvai. Todėl ir dirbdamas Užsienio Reikalų Ministerijoje, visą laisvą laiką pašvėsdavo tapybai. Kūrybingame savo gyvenime jis nutapė daug paveikslų, daug lietuvių, taip pat labai daug kitataučių portretų Italijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, J. A. Valstybės, ir jo darbai kaip lietuvių, dailininko, liko paskleisti plačiai po svetimus kraštus.

Gyvenimo kelias

Dailės meną A. Staneika pradėjo studijuoti žinomoje Krokuvos Dailės Meno Akademijoje 1904 metais. Vėliau studijas tęsė Muenchene 1909 m., Paryžiuje 1910–1912 m., Romoje 1912–1918 metais. Italijoje jis išgyveno 20 metų, kur žinomam dailininkų centre Via Marguta turėjo labai gerą, didelę studiją ir buvo mokytoju gimnazijoje. 1921 metais Martyno Yčo ir dr. J. Šaulio buvo pakviestas bendradarbiauti Lietuvos atstovybėje Romoje, kur dirbo iki 1930 metų. Nuo 1930 metų tarnavo atsakingose pareigose U. R. M-jos centre, Kaune.

1940 metais, bolševikams okupavus Lietuvą, A. Staneika vėl pasišventė tikrai dailėi. Nuo 1941 iki 1944 metų buvo mokytoju Kauno Meno Institute ir dalyvavo tuo metu rengiamose dailės meno parodose Kaune ir Vilniuje. Kauno ir Vilniaus muziejai yra nupirkę keletą jo darbų. A. Staneika buvo paskutinis laisvai rinktas Lietuvos Dailininkų Sąjungos pirmininkas.

Nuo 1944, penkeris metus gyvendamas Vokietijoje, yra nutapęs taipgi daug vertingų paveikslų. Po visų paskutiniojo karo sunkumų ir varginų metų Europoje, 1949 metais atvykęs į J. A. Valstybes, A. Staneika turėjo laimės apsigyventi labai gražiam Wyncote, Philadelphijos rezidencinėje sekcijoje, arti jo taip pamėgtos gamtos, tarp sodų ir gėlių, kur turėjo didelę, dviejų kambarių, studiją. Dabar A. Staneika galėjo pasišvesti tik dailėi ir gyventi pilnu, įdomiu, kūrybingu gyvenimu.

Muzika, intelektualai ir turtiniai

Visą gyvenimą A. Staneika niekad nedirbo ir griežtai atsakė dirbti komerciniam menui. Dailės meną jis laikė idėjinu darbu ir todėl komercinio darbo mintį jis griežtai atmesdavo.

Tapydamas savo studijoje, visad naudojo klasikinę muziką, nes laikė tapybą ir muziką einančias ranka rankon. A. Staneika tikėjo, kad muzika padeda kūrybai. Jis mieliau tapydavo portretus rašytojų, intelektualų, dažnai neturėjusių pinigų apmokėti už darbą, negu gerai apmokėtus turtingų žmonių veidus. Tapyboje naudojo ne vien aliejų, bet taip pat temperą ir pastelę. Iki paskutinių dienų labai rūpinosi, kad tik galėtų užbaigti savo didesnius darbus, kompozicijas.

A. Staneika taipgi Čiurlionio genijaus gerbėjas vis rūpinosi, kad mūsų genialusis M. K. Čiurlionis būtų parodytas pasauliui, išleidžiant jo darbų spalvotų reprodukcijų rinkinį - monografiją, nes Čiurlionio spalvos ir kompozicija yra visas didingumas, o nespaltvota monografija neatsiektų tikslo. A. Staneika

dar šių metų pradžioje savo paskutiniame laiške Pensilvanijos Dailės Meno Akademijos direktoriui rašė: "Paskutinio šimtmečio ispanų tapytojai yra pirmos klasės koloristai, tikri koloristai. Jeigu nori tą žinoti, kaip spalvos tikrai atrodė, reikia pamatyti: Ispanijos Ferfurny, Italijos Mancini, Lietuvos Čiurlionį"... A. Staneika dalyvavo su M. K. Čiurlioniu pirmutinėse lietuvių dailininkų parodose, Vilniuje 1906–1907 ir 1908 metais, o taipgi A. Staneika dalyvavo ir paskutinėje Lietuvos dailininkų parodoje Vilniuje 1944 metais, prieš apleidžiant Lietuvą.

Tarp amerikiečių

Čia J. A. V-bėse A. Staneika buvo Pensilvanijos Dailės Meno Akademijos narys. Ši akademija yra seniausia meno akade-

Dail. Adalbertas Staneika su žmona prie Philadelphijos meno muziejaus.

mija, JAV-bėse. Taip pat buvo narys Old York Read Meno Sąjungos. Gyvendamas Wyncote, nutapė nemažą lietuvių ir daug amerikiečių portretų, taip pat tapė peizažus bei kompozicijas. Dalyvavo su kitais dailininkais rengiamose parodose ir buvo

Adalbertas Staneika

surengęs savo individualią parodą. Spaudoje visad susilaukė labai palankių atsiliepimų. Kurį laiką mokytojavo Amerikiečių Choltenham Art Centre. Savo studijoje turėjo nemažą studentų. Amerikiečiai dailininkai lankėsi jo studijoje, klausdami vienokio ar kitokio patarimo.

Krikščioniškų ir plačių pažiūrų žmogus

A. Staneika buvo ne tik didelis klasikinės muzikos mylėtojas, bet taip pat labai mėgo knygą. Lietuvoje jis buvo Knygų Mylėtojų Draugijos narys ir turėjo didelę savo biblioteką. Aštuonerių kalbų žinojimas leido jam plačiai ir nuodugnai susipažinti su kitų kraštų literatūra, poezija, filosofija, menu. Jis giliai domėjosi visomis filosofinėmis kryptimis ir įvairiomis pasaulėžiūromis. Surišti velionį su panteizmu bei jo mokslu, taip, kaip buvo sugestijuota spaudos skiltyse, yra klaidinantis dalykas. A. Staneika visad buvo gilus krikščionis ir krikščionių pasiliko iki savo paskutinės gyvenimo dienos. Velionio stiprus tikėjimas ir jo labai gilus dvasinis gyvenimas visada darė kitiems stiprų įspūdį.

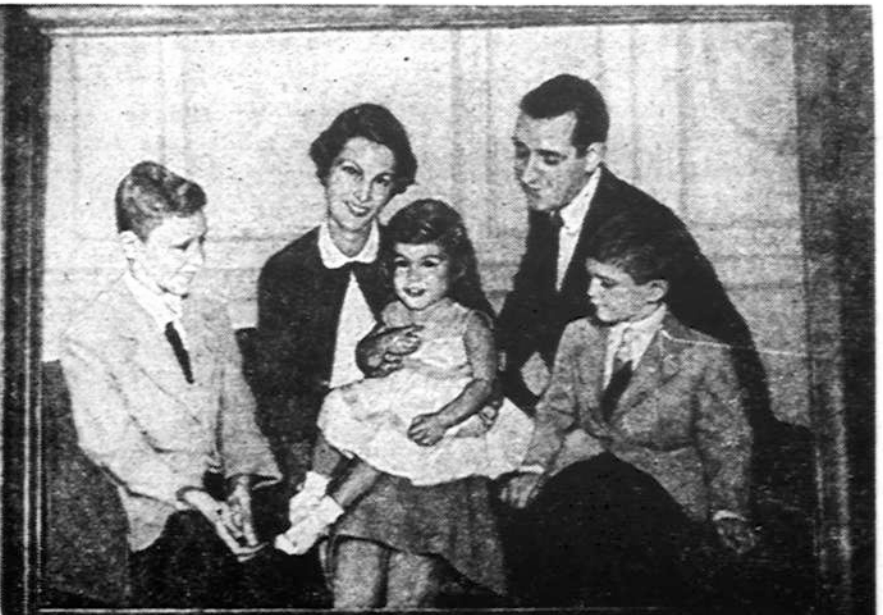
Tėvas ir sūnus

Jo altruistinis būdas, gilus humaniškumas ir didelis valingumas atsispindėjo visame jo gyvenime. Atrodo, jog daug būdo savybių jis paveldėjo iš savo tėvo, kuris buvo didelės valios žmogus ir atkaklus kovotojas su rusų caro valdžia: buvo 1863 metų sukilėlis, septynis kartus sužeistas, paskutinį kartą kazokų būrys perėjo per jį, sužeistą į galvą, miške. Nepavykus sukilimui, tėvas turėjo bėgti iš Lietuvos. Pasitraukęs iš Lietuvos, tėvas buvo Italijos nepriklausomybės kovų dalyvis Garibaldių pulkuose.

Adalbertas Staneika visada stovėjo arti politikos. Iki pat paskutinių dienų jis labai siejo Lietuvos išlaisvinimo bylą. Per eilę metų A. Staneika korespondavo su formuojančiais ir JAV užsienio politiką lemiančiais sluoksniais Washingtone. Ne kartą jo nuomonė yra turėjusi lemiamos reikšmės. Jis

Dail. Adalbertas Staneika savo studijoje Wyricote, Pa., 1958 m.

Adalbertas Staneika

Muziko Avajou šeimos portretas

nepalaužiamai tikėjo į Lietuvos išlaisvinimą.

Žmogus, diplomatas, visuomenininkas

Keletas atsitikimų iš A. Staneikos gyvenimo gana daug pasako apie jo asmenį. Romoje kartą už vieną paveikslą A. Staneika gavo labai vertingą žiedą su brangakmeni. Tą žiedą jis tuojuo padovanojo savo draugui, nes niekad nenešiojo jokių papuošalų.

Kai A. Staneika atstovavo Lietuvą Italijoje, viename labai dideliame Lietuvos vyriausybės užpirkime A. Staneika, panaudodamas turėtus ryšius ir pažintis, sutalpė Lietuvai 4 milijonus litų, aplenkdamas agentus ir priedamas tiesiog prie ministerijos, tačiau atsakydamas turėti iš to bet kokios asmeninės naudos. Taipgi dėka asmeninių pažinčių su didžiųjų Romos dienraščių redaktoriais A. Staneika visada labai sėkmingai nušviesdavo Klaipėdos ir Vilniaus bylas italų spaudoje, sukeldamas viešosios opinijos palankumą Lietuvai.

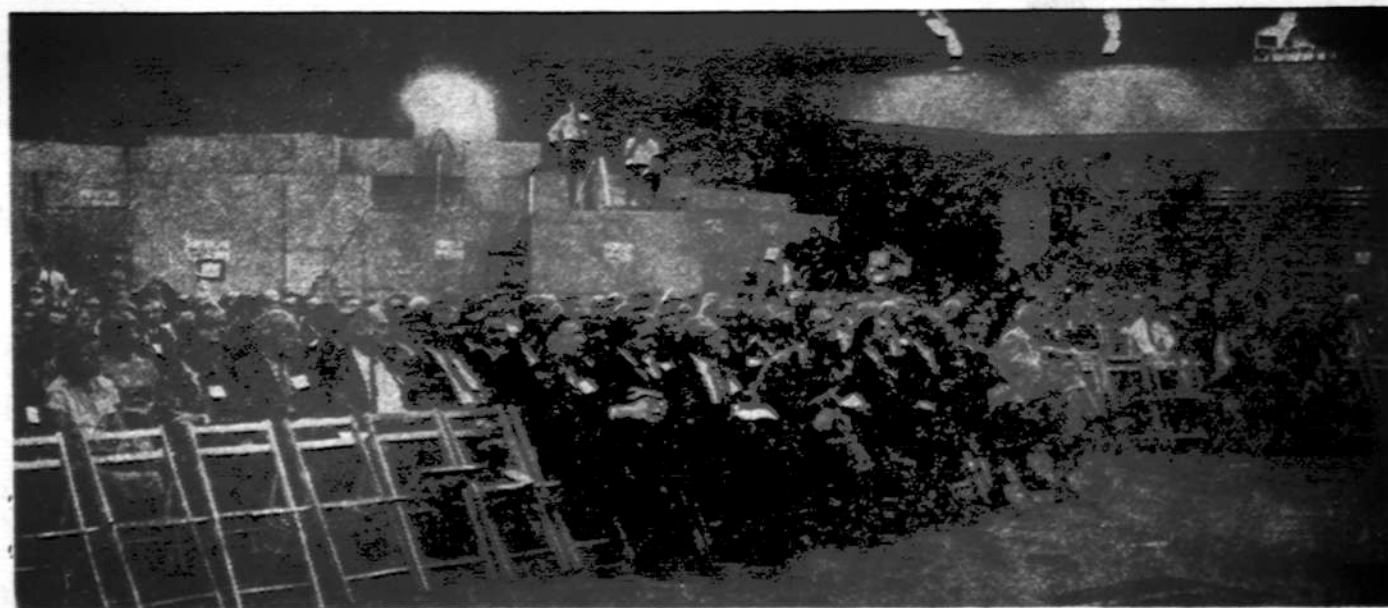
Būdamas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vyriausiu įgaliotiniu karo belaisvių reikalams Lietuvoje, ne kartą išgelbėjo mūsų krašto prestižą prieš JAV ir Anglijos Raudonuosius Kryžius. Pareigą tarnauti savo kraštui ir savo žmonėms A. Staneika gyvai jautė ir pokario metų Vokietijoje. Šią ypą akivaizdžiai turėjo progos stebėti buvusi Ravensburgo lietuvių kolonija.

A. Staneika mirė 1962 metais vasario mėn. 17 dieną 4 val. ryto nuo širdies smūgio (ne nuo kranjo išsiliejimo į smegenis, kaip per klaidą spaudoje buvo rašyta). Mirė pilnoje sąmonėje, sakydama, kad mirties nėra ir kad yra tik amžinas gyvenimas, kur vėl visi susitinka.

• **Reikia aplankyti.** Antano Tamošaičio dailės paroda Čiurlionio galerijoje dar atidaryta šiandien nuo 12 v. iki 9 v. v. ir rytoj (sekmadienį) nuo 10 v. iki 9 v. vakaro.

— Pasaulis yra pilnas nusiminimo ir rūpesčių, skurdo ir ligų. Jam reikia daugiau saulės šviesos, jam reikia linksmų žmonių, kurie išspindi laimę, žmonių, kurie kitus paguodžia, o ne dar labiau juos prislegia, jų dvasią sustiprina, o ne sugriauna ją. — O. Swett Marden

CAMBRIDGE ATIDARYTAS ELEKTRONŲ EKSELERATORIUS

Harvardo ir MIT universitetų bendromis jėgomis ir Atominės Energijos Komisijos pinigais pastatyto ekseleratoriaus atidarymas įvyko 1962 m. rugsėjo mėn. 14 d. Iškilmeje dalyvavo arti 300 fizikos mokslininkų ne tik iš garsųjų Amerikos universitetų, tyrimo laboratorijų, bet taip pat ir iš kitų pasaulio kraštų: Anglijos, Austrijos, Australijos, Italijos, Egipto ir kitų. Buvo pakviesti ir Sovietų Rusijos mokslininkai, bet jie neatvyko. Jie šitam nerodė jokio intereso. Mat, šio ekseleratoriaus autoriai siunčia visus davinius ir brėžinius jiems, o taip

• **Lietuvis Amerikos grafikos parodoje.** Rugsėjo 21 d. Chicago Meno Institute atidaryta reprezentacinė Amerikos grafikos paroda "American Prints Today — 1962", kurioje dalyvauja ir Romas Viesulas su savo spalvota litografija "Rhino". Paroda, skaitoma, esanti "a cross section of American graphic arts". Tuo pat metu ta pati paroda atidaryta Bostono Muziejų, Cincinnati Muziejų, Los Angeles County Muziejų, Whitney Muziejų New Yorke, Philadelphia Muziejų, Achenbach Foundation of Graphic Arts San Francisco ir National Gallery Washington. Visur ji truks apie mėnesį. Vėliau (lapkričio mėn.) ta pati paroda bus rodoma ir kituose muziejuose: Baltimorėj, Clevelande, Detroitė ir užsieniuose.

• **Nauji lituanistiniai leidiniai vokiečių kalba.** Gustav Rank: Die Bauernhausformen im baltischen Raum (Sodiečių namo formos Pabaltijo erdvėje) (Marburger Ostforschungen 17 t.), Marburg 1962, XVI, 120 psl., 58 pav., 11 lent. Kaina DM 24. Veikale liečiama taip pat lietuvių sodžiaus statyba ir cituojami lietuvių mokslininkų S. Daukanto, J. Gimbuto ir kt. veikalai.

Ernst - Albrecht Plieg: Das Memelland 1920—1939. Deutsche Autonomiebestrebungen im litauischen Gesamtstaat (Klaipėdos Kraštas 1920—1939. Vokiečių autonominiai siekimai bendroje Lietuvos valstybėje). (Marburger Ostforschungen 19 t.). Marburg 1962, XII, 268 psl. Kaina DM 27.

• **Apie P. Pakarklio palikimą.** Lietuvos Mokslų akademijos centrinės bibliotekos rankraščių skyriuje neseniai baigta tvarkyti palikimas, priklausęs mirusiam prof. Povilui Pakarkliui. Tai rankraščiai, dokumentai, įvairios retenybės. Esama daugiau kaip 2,000 rankraščių vienetų lietuvių, rusų, vokiečių, lenkų ir lotynų kalbomis. Kaip Vilniaus radijo atstovui papasakojo rankraščių skyriaus vedėja Juodvalkienė, rankraščiuose esama daug originalios, niekur nespausdintos medžiagos. Gausi archyvinio turinio medžiaga — monografiniai tyrinėjimai, istorijos šaltinių užrašai,

pūsų kronikos, baudžiavinės priespaudos dokumentai ir kt. Retenybė rankraščių skyriuje, tai Kr. Donelaičio "Metų" poeto ranka rašytas rankraštis — originalas, be to, esama ir pirmųjų lietuviškų laikraščių, vokiškoms raidėms, egzemplioriai. Prof. Pakarklio palikimas buvo gautas 1960 m., iš velionies sesers Onos Bugailiškienės.

• **Kiek Lietuvoje išleista knygų?** Lietuvoje pasirodė knygų rūmų parengtas dviejų dalių leidinys "Lietuvos TSR spaudos statistika 1956—1960" Apie leidinį rašydama J. Kurliandėkas ("Literatūra ir Menas", 34 nr.) pastebi, kad iš paskelbtų lentelių matyti, jog per 20 metų Lietuvoje išleista 22,573 knygos ir brošiūros 156 mil. egz. tiražu. (Leidinių skaičius mažas, nes metams išeity per 1,000 knygų, brošiūrų, tuo tarpu kai laisvoje Lietuvoje per metus tas skaičius siekdavo per 3,000 pavadinimų. O milijoninis tiražas daugiausia liečia agitacinio, propagandinio turinio leidinius — E.). Per 1956—1960 metus lietuvių k. originalios literatūros išleista 562 knygos (7,921.8 tūkst. egz. tir.). Iš kitų kraštų rašytojų daugiausia versta prancūzų rašytojų kūrinių (58 knygos), o iš sovietinių satelitinų kraštų — lenkų rašytojų (37 knygos).

Dr. Leonardas Šimutis, jau dešimt metų dėstęs muzikos mokslo dalykus ir dirguojas studentų chorą Chicagos Mokytojų kolegijoje, Chicagos miesto švietimo tarybos ir Mokytojų kolegijos vadovybės yra pakeltas ekstraordinarinis (associate) profesoriumi. Jisai yra dienraščio "Draugo" redaktorius L. Simučio sūnus.

pat visų tyrimų pranešimus. Sovietai pagal amerikiečių brėžinius stato lygiai tokį patį ekseleratorių pas save su visomis detalėmis, tik jie atsilikę nuo amerikiečių koku pusmečiu ar metais. Pradėjus rengti šį ekseleratorių, jų fizikai čia lankydavosi, bet dabar atvažiuoja tik retkarčiais kai kuriems pasitarimams. Gi viešame atidaryme jie nepasirodė.

Kai Amerika, planuodama ir darydama tyrimus ir bandymus, išleidžia milijonus, tai sovietai gauna tuos davinius be cento išlaidų.

Apie patį ekseleratorių ir jame daromus tyrimus mano buvo rašyta "Elektronų tyrimai" Draugo 1962 m. rugsėjo 8 d. laidoje. Tik per klaidą raštas buvo atspausdintas dr. V. Lito vardu.

Nuotraukoje matome Cambridge Elektronų Akseleatoriaus (edukacijos) dalyvius, fizikos mokslininkus akseleatoriaus eksperimentų salėje požemy. Užpakalyje cemento bloki apsaugai nuo radiacijos, o už jų tunelyje pats žiedinis ekseleratorius. Šioje požemio salėje vyks elektronų tyrimai. Nuotrauka CEA. P. Žičkus